СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIV. Скрентонъ, Па., Четверъ 8-го Февруара, 1906. Число 6. Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, February 8, 1906. No. 6.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Лютий.

8	Ч.	Ксенофонта
9	П.	Івана Злат.
10	С.	Ефрема
11	Н.	О блуд. син. Игн.
12	П.	Трохъ Святит.
13	В.	Кира, Івана без.
14	С.	Лютий. Триф.

— СТАЛЕВЫЙ тростъ за остатнѣ три мѣсяцѣ доставъ чистого зыску 35 мілiоновъ доляровъ, то есть на 4 міл. больше, якъ за попередню четверть року, и на 14 мілiоновъ больше, якъ за остатню четверть 1904 року. За увесь же 1905 рôкъ тростъ доставъ чистого зыску не менше якъ 120 мілiоновъ. Рекорднымъ рокомъ для троста бувъ 1902, коли зыскъ троста бувъ 133 мiлiоны. Але 1906 рôкъ, здаесь, буде для троста ще лѣпшимъ, якъ 1902 iй, бо вже теперь тростъ мае замовлено на 7 и пôвъ мiлiоновъ тонъ, т. е. на 2 мiлiо ны больше, якъ въ 1902 роцѣ.

— ЗЪ 1. Лютого с. р. переймае почту въ McAdoo Pa. нашъ землякъ п. Ан. Шкверъ.

— ПРАВОСЛАВНЫЙ священикъ о. Клопотовскiй зъ Олдфорджъ, Па., записавъ ся въ члены словацкои организацiи „Narodny Slovensky Spolok“. Гарный примѣръ дае о. Клопотовскiй своимъ парохiянамъ... И дивуватись опôсля, що простi люде лѣзуть въ словацкi органiзацiи, коли головачѣ вказують имъ туда дорогу.

— ДО головного Выдѣлу Товариства „Народна Самопомôчь“ въ Америцѣ выбрано на рокъ 1906 слѣдуючихъ урядникôвъ: Саву Черненького, предсѣдателемъ; Андр. Бучака, мѣстопредсѣдателемъ; Ст. Калакуку, касiеромъ; Ос. Косового, протокулярнымъ секретаромъ и Ст. Сѣмкова, финансовымъ секретаромъ. Головнымъ iнформаторомъ Товариства именувавъ Выдѣлъ п. Ард. Хромовского.

— ДНЯ 21-го Лютого 1906 р. устроюе аматорскiй кружокъ „Народноï Самопомочи“ балъ з представленем в галѣ п. J. Wiesemann-a, No. 209 Ferry Str., в Нюарку, Н. Дж. Представлена буде одноактiвка п. з. „Лихий день“ Гр. Григорiевича. Початок о год. 7½ вечер. Тiкет вiд особи 25 цнт.

Дня 22-го Лютого 1906 р. устроюе той сам кружок бaль с представленем в Jersey City, N. J. в National Hall, 187—189 Brunswick Str. Початок о год. 6 вечер. Цiна тiкету 25 цнт.

За добру забаву i музику ручить ся.

За комiтет ам. кружка:

Стефан Сiмкiв.

— ІНДІАНОПОЛИСЪ, 3. лютого. Нарада вуглевыхъ компанистôвъ при мягкôмъ вуглѣ зъ урядниками майнерскои юнiи скôнчила ся на нѣчимъ. Компанисты не згодились пôдвысшати платню, а представники майнерôвъ пôдвысшене платнѣ ставлять своимъ головнымъ пунктомъ. Хто знае, чи не буде страйкъ при мягкôмъ вуглю. Конференцiя зъ компанистами при твердôмъ вуглю мае ще вôдбути ся въ Ню-Йорку.

— ВЪ стейтѣ Алабама все ще е углевый страйкъ. Нѣхто не повиненъ важитись ити туды.

— ПОТРЕБА 100 юнiйныхъ майнерôвъ для Texas and Pacific Coal Company въ Thurber, Texas; 25 въ Black Bear Mines, Four Mile Ky.; 50 въ Marseilles, Ill; 300 въ Westville, Ill.; 50 въ New Worden, Ill.

— SYCKESVILLE, PA. Подаемо нашимъ Русинамъ зъ околицѣ мягкого и твердого вугля, щобы нѣхто не ишовъ до Sykesville, Pa. на роботу, бо ту е страйкъ еще вôдъ 5. Януара с. р. Страйкъ выбухъ зъ того, що юнiйнi майнеры не хотять робити зъ тими, що не належать до юнiи. Радо повѣдомляю васъ, що зъ Русинôвъ не було ще ту нѣ одного скеба, лише оденъ Словакъ и зъ якихъ десять Англикôвъ, що поприходили зъ фармъ. Компанiя проти котрои страйкуемо зве ся „Каскейдъ Колъ ендъ Кокъ Комп.“ Кромѣ сего е страйкъ въ Єатсборо и Гелвешiя въ компанiи Бофало, Рочестеръ ендъ Питсбургъ. Прошу читателѣвъ, щобы подали якъ иде робота по другихъ плейсахъ. С. П.

— ВЪ наслѣдокъ експльозiи вгинуло въ Poteau, I. T. 14 майнерôвъ.

— СІНСІНАТІ, О. 31. Сѣчня. Юнiя броварôвъ безъ страйку зробила новый договоръ зъ компанiстами. Пôсля того договору, робôтники дôстали 8 ми годинный день працѣ при прежнôй платнѣ.

— АЛБАНІ, Н. Й. Урядова статистична донесеня показують, що въ ню-йоркскôмъ стейтѣ въ протязѣ 1905 року умерло 137,234 душѣ, або 17,4 на тысячу. Въ попереднôмъ же 1904-мъ роцѣ умирало 18,2 на тысячу. Наибôльше народу умирало вôдъ запаленя плуцъ. Мало того, ся хороба зъ кождымъ рокомъ забирае усе больше жертвъ, бо въ 1905 роцѣ умерло вôдъ неѣ 14,157 душъ, в 1904 — 13,531, а въ 1903 лише 9,000.

— ЗЪ рôжныхъ мѣстъ пôвнôчно - сходныхъ стейтôвъ доносять, що тамъ пôсля незвычайно теплои погоды раптомъ наступили сильнi морозы, що причинило великi шкоды рослинамъ, котрi почали було вже розвивати ся.

— ЮТИКА, Н. Й. Теперѣшна зима дуже лиха була для дровосѣкôвъ въ пôвнôчнôй частинѣ ню-йоркского стейту. За-для браку снѣгу и санной дороги лѣсôвъ не рубали, и тысячѣ дровосѣкôвъ оставались увесь часъ безъ роботы.

— ВІЛКСБЕРІ, Па. 3 го Лютого. Словацкiй попъ Йосифъ Мургасъ вынайшовъ нову систему бездротного телеграфу. Недавно вôнъ заявивъ, що его новый выналѣдъ дасть спромогу сполучити Европу зъ Америкою пôдземными бездротными телеграфомъ. Для того потрѣбно вырыти двѣ ямы въ 3 тысячѣ футôвъ глибиною: одну въ Америцѣ, а другу въ Европѣ. Кошты на першi досвѣды выноситимуть 20 тысячъ доляровъ.

— РЕНО, Невада. Усѣмъ Японцямъ, котрыхъ цѣлi тысячѣ робили при будôвлѣ желѣзницѣ, компанiя выповѣла роботу и набрала на ихъ мѣсце бѣлыхъ робôтникôвъ. Японцѣ, якъ показало ся, за слабi для тяжкои працѣ.

— ЗЪ Берлiна доносять, що тамъ сильно упали въ цѣнѣ росiйскi паперовi грошѣ.

— ВЪ Врюселѣ вôдбувають ся нарада представникôвъ жидôвъ-сiонистôвъ зъ усѣхъ краѣвъ. Вони радять надъ полѣпшенемъ положеня жидôвъ въ Росiи.

— ВЪ Манджурiи росiйскi купцѣ не вытримують конкуренцiи зъ японьскими и американьскими и закривають свои „бизнесы“.

— БЕРЛІНЪ, 31 Сѣчня. Пароплавъ „Сiльвiя“ Гамбургъ-Американскои лiнiи, котрый возъ 2 тысячѣ росiйскихъ жовнѣрôвъ зъ Владивостоку до Одесы, наткнувъ ся деколько миль вôдъ берега на плаваючу мiну, котра експльодувала. Въ наслѣдокъ експльозiи оденъ чоловѣкъ зôставъ убитымъ, и 26 обсмалили ся, и покалѣчились больш менш тяжко. Решта усѣ спасли ся, бо пароплавъ встигъ доѣхати до берега, не потопившись.

— ЛОНДОНЪ. Нове англiйске мiнiстерство заявляе, що силы сухопутного войска Англiи треба по бôльшити до одного мiлiона жовнѣрôвъ.

— НЮ-ЙОРКЪ, 1. лютого. Одна дѣвчина, Грагамъ Гроцiръ, радить мѣсту Ню-Йоркъ позбавити ся калѣчныхъ и незлѣчимо хорыхъ дѣтей, котрыхъ тамъ нараховують ажъ 70 тысячъ, въ той спосôбъ, щобъ просто повбивати ихъ хльороформомъ, и готова сама взяти ся за выконане сього дѣла, дуже корыстного, якъ вона мыслить для цѣлои людскости.

— КОНСТАНТИНОПОЛЬ 30 Сѣчня. Тутъ прийшли вѣсти, що въ провiнцiи Муссуï Турки знову почали рѣзати Вôрменôвъ.

— КОНСТАНТИНОПОЛЬ 3 Лютого. Усѣ прикметы вказують на те, що межъ Турцiею та Болгарiею легко може прийти до войны, до котрои обѣ державы по спѣшно готують ся.

— ВАШІНГТОНЪ, 31. сѣчня. Тутъ привезли зъ Филипиньскихъ островôвъ, 14 божевôльныхъ американьскихъ жовнѣрôвъ. Причиною божевôля являеть ся тамошнiй гарячiй клiматъ. Выпадокъ це не першiй. Статистика показуе, що зъ переведеныхъ туда американьскихъ жовнѣрôвъ божевôлѣе оденъ на тысячу.

— ВАШІНГТОНЪ, 31. Сѣчня. До Америки приѣздить комiсiя Хинцѣвъ, выряджена хиньскимъ урядомъ для студiованя економiчного, соцiяльного и промыслового положеня въ Сп. Державахъ.

— ТОКІО, 1. Лютого. Японьскiй адмiралъ Тоґо мае посѣтити въ двома кружляками въ цвѣтнѣ того року Америку.

— НЮ-ЙОРКЪ, Н. Й. 29. Сѣчня. Одна жидôвка емiгрантка зъ Росiи, обвинувачувала въ судѣ свого мужа Самуила Когана въ тôмъ, що вôнъ еѣ покинувъ зъ дочкою въ Росiи 4 роки тому назадъ. Самуилъ Коганъ казавъ на судѣ, що вôнъ не знае тѣеи жѣнки. Судя звелѣвъ показати дочку. Придивившись уважно на неѣ и на Когана, вôнъ найшовъ родинну схожôсть межъ ними и присудивъ Когана платити жѣнцѣ 4 доляры тыжнево.

— НЮ-ЙОРКЪ, 30. Сѣчня. 19 ти лѣтня дѣвчина Кора Колiнсъ оскаржила въ вышôмъ судѣ Чарлза Бiмберга, властителя лiцеумъ, о 20 тысячъ доляровъ вôдшкодованя за страчену ногу. Дѣвчина та танцювала въ тôмъ лiцеумѣ на балю, зачепилась ногою за подраный коверъ и, упавши, пошкодила собѣ колѣно; зъ того дôстала затроене крови, и ѣй вôдтяли ногу. Судъ признавъ еѣ скаргу слушною, але страту ноги оцѣнивъ троха таньше и присудивъ властителя лiцеума заплатити тôй дѣвчинѣ лише 15 тысячъ.

— НЮ ЙОРКЪ. Велику сенсацiю выкликавъ тутъ шлюбъ 50-лѣтнои вдовы по однôмъ мiлiонерѣ, котрый умеръ 4 тыждѣ тому назадъ и полишивъ своѣй жѣнцѣ 75 мiлiоновъ маетку. Вдова та выйшла замѣжъ за 29-лѣтнего Мiзнера. Коли про се рознесла ся чутка, то мiлiонерша усѣмъ казала, що то все брехня, а Мiзнеръ въ доказъ того, що то правда, вказуе на шлюбне посвѣдчене зъ корту, двохъ свѣдкôвъ и попа, котрый ихъ вѣнчавъ.

— НЮ-ЙОРКЪ. Капiтанъ Фелiтi iталiйського пароплаву „Лiгурiя“, донѣсъ, що въ океанѣ по дорозѣ въ Ню-Йоркъ, вони здыбали цѣлкомъ новый пароплавъ, покинутый залогою. Зъ комина ишовъ дымъ, але пароплавъ впередъ не посувавъ ся, и зъ людей на нѣмъ нѣкого не було. Пôдъѣхати ближче и взяти той пароплавъ зô собою не можна було за-для сильнои бурѣ.

— ВІНГЕМТОНЪ, Н. Й. 1. лютого. 73 лѣтный Генрi Гейтъ вôдôбравъ собѣ вчора въ ночи житє стрѣломъ зъ револьверу. Що попхнуло его до такого розпачливого вчинку, зôстае на разѣ тайною.

— АГРАМЪ (Угорщина). 18-го сѣчня Иванъ Паленчукъ, маючiй больше, якъ 103 роки житя, бувъ сегодня выпущеный зъ вязницѣ, въ котрôй пресидѣвъ 50 рокôвъ. Вôнъ дуже не хотѣвъ ити зъ вязницѣ и просивъ, щобъ его лишили тамъ. Але даремно. Тогдѣ вôнъ знову вчинивъ якiйсь злочинъ, щобъ знову бути замкнутымъ у вязницю.

— КОЛУМБІЯ, С. К. 30. Сѣчня. Зôткнулись 2 потяги. Шѣсть душъ зôстали убитыми.

— ТРЕБА 50 майнерôвъ до Vintondale Colliery Co. въ Vintondale, Pa. (20 миль вôдъ Cresson на C. & C. дивiзiи Пенсильванiйскои желѣзницѣ). Стала робота, добра платня; нема страйку, гарнi домы, водопроводы и т. и. Ж

Жертвы
на
Революц. Украиньску Партiю.

Попередно зложено	$181.66
Иван Олiйник	1.00
Михайло Башиньскiй	1.00
Андрiй Соляк	1.00
Василь Яхницкий	1.00
Мария Морозовска	50
Т. П.	30
(повисшi всi з Вестчестер, Н. Й.)	
Зенко Гейко	2.00
Євдокiя Ревухова	1.00
Иван Кезима	1.00
(всi три з Макс. Н. Дак.)	
Н. Н.	1.00
Разомъ	$191.46

Дальшi жертвы просимо засилати ласкаво на адресу: Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

J 23

М. Д. Телешов.

Проти звичаю.

(З життя в Сибірн.)

[Конець.]

III.

Увесь вечір лив дощ. Увесь вечір ходив Волинцев з кутка в куток по своїх невеличких кімнатах, обдумуючи виникле питане і провіряючи самого себе.

„Звичайно, я маю слушність", рішав він: „Звичайно, слушне!"

А все ж незадоволене собою, почуте чогось неладного, наче внутрішного розладу і сумнівної слушности перешкаджали йому заспокоїти ся.

„Ось чому", думав він далї, „Сибір не лякає застарілих переступників: вони знають, що можна утїкти, що тікаючи вони будуть нагодовані і одіті, а головно — раховане на співчуте і підмогу народу. Те замітуючись, то підбадьорюючи себе надією викорінити проступок — віковий і загальний, котрий став звичаєм, ба навіть, як каже писар, сьвятим обовязком народу — Волинцев бачив в тім незвичайно великої ваги вчинок; в його думках часом загорілась радість. Боротьба ця відповідала його меті — учити ся і висунути ся наперед, задля чого він покинув Петербург, рідних і заліз в цю глушину, добровільно відцїпивши себе від цивілізованого сьвіта.

Зворушений і задуманий він підійшов до вікна. Там за вікном було сїро і мутно: дощ бив в шиби, десь чула ся одноманітна пісня вітру, і було смутно скрізь і сиротливо. Волинцев задивив ся. Він бачив перед собою пустинну вулицю крізь густі сумерки, бачив потемнївшу дорогу, котра далї зливала ся з дощем і вечірними тїнями. Його думки поволи робили ся беззвязними, уносили десь, знов вертались і путались. Приваблювала боротьба і блескуча будуччина, а в душу просило ся щось далеке, минуле і напів забуте... Йому пригадали ся инші кращі часи, коли він і сам був молодший і кращий... Він тогдї також стояв перед вікном і дивив ся на дорогу, — тілько то було в Петербургі... За столом сиділа молода компанїя... Студенти суперечали ся, гарячили ся, боронили любов, милосердіє і жалість до упослїджених і нещасних. Він і сам тогдї співчував усьому, і обернувшись, побачив добрі лиця своїх товаришів, побачив свою сестру, котра мовчки слухала, не зводячи своїх блискучих очей з говорившого студента... Наче бажаючи і тепер побачити тїж лиця, Василь Михайлович обернув ся, — але невеличка смутна кімнатка була порожна, на столі горіла сьвічка і скрізь чув ся запах кожуха і дьогтю, занесений тількощо вийшовшими мужиками.

„Як то все було давно! — зітхнув він, пригадуючи собі минулі часи, минулі вірованя, мрії і надії, — і знов в його души смутно, наче ехо, відгукнуло ся щось давне, добре...

Дощ одноманїтно шумів за вікном. Одинокість, смуток і нічна тишина настроювали на свій лад уяву Волинцевого, і йому почало здавати ся, що такеж саме небо, котре лило тепер безупинно дощ, розкинулось над усім Сибіром, залило його мутними потоками, і нїде нема укритя в цю темну ніч від дощу, від вогкости, від болота і холоду, навіть зьвірі поховали ся по своїх норах; невжеж тілько люде, бездомні і голодні біжать в цей час, біжать лїсами, побічними дорогами, користаючись темрявою і ховаючись від других людий!

Волинцев живо з'явив собі такого утїкача, промокшого, голодного, котрий ночю підходить до хати, шукає, находить хлїб і знов ховасть ся, боячись трафитись на очі такого чоловіка, як, наприклад, він — Волинцев.

— „Дурниці!" різко перериває він течію своїх думок і знов заходив по хатї. „Все це дурниці, з котрих нїчого доброго не може вийти," тїмив він сам себе.

Далї він думав, що жалість тепер стала модним словом, що тепер принято жаліти усїх без розбору, називаючи навіть убійцю не переступником, а нещасним.

Так думав Волинцев, рішив не піддавати ся хвилевим пориванням і, щоб там не було, викорінити шкідливий і беззаконний звичай.

— „Треба скінчити разом і на завжди!"

Твердий в своїм рішеню він не дозволяв вже, щоби жалість закрадалась в його душу.

IV.

Наступала осїнь.

Василь Михайлович не міг нарадувати ся собою. Те що вироблялось в протязї соток років, що ввійшло уже в тїло і кров населеня, він зруйнував одним своїм словом, одним махом пера.

„Так і наперед буду робити!" — думав він з задоволенєм і при усякім випадку розпитував старшин про бродяг, строго підтверджуючи свій роскав.

Захоплений своїм успіхом, Волинцев писав про свої вчинки до Петербургу рідним, коли до стола підійшов Услишінов і мовчки вклонив ся.

— „Ти чого?" спитав Волинцев, не відриваючись від листа.

— „Та що, Василь Михайлович, знов коня вкрали", відповів писар.

— „Чорт знає, що таке! Це не на віщо не похоже!" розгарячив ся Волинцев і, відкинувши листа, зворушено заходив по кімнатї. — „Звичайно, тепер осїнь, саме злодійский час..."

— „Та нї, Василь Михайлович", — зітхнувши проговорив писар: „у нас цього нїколи не бувало."

Що ни день то приходять новинки: Коня украли, теля зарізали, прохожого обрабували. Глухе незадоволене росло між народом: бояли ся за стодоли за хати, а після загальної думки селови загрожувала неминуча небезпека підпалу. Але Волинцев стояв на своєму. Боротьба захопила його; він лично робив дізнаня, розїжджав по всьому участкови, наймав на власні гроші сторожів і не знав спочинку.

„Дорого це мені обходить ся і бовтузїня много, але без того не покину, щоб не вийшло по моєму!..", — писав він матері в листах, нерідко хвалячись, що його імя пронесло ся грозою по всїм Сибірови.

По його однак не виходило. Злодійства ставали частїйшими — не було ратунку. Нарештї, у самого Волинцева ночю украли його верхового коня, а його любимого пса задушили і, на зло, повісили перед самим вікном його спальнї.

Волинцев розлютував ся. Цїлу ніч він перевертав ся на ліжку без сна і трохи не плакав від образи і лютости. Він не міг помирити ся з думкою, що його любимчик, чорний породистий пес зістав повішений.

„Ну, заріж, застріль — усе лекше!" — думав він. „А то повісили!"

Він живо зявляв собі муки і остатні корчі Каро (так звали його пса), ясно почував жадобу воздуху, безпомічне мотанє лапами і, нарештї втрату притомности і саму смерть, — так ніби на него самого накинули петлю.

„Це страшно! Це безчоловічно!" обурював ся він і покляв ся, що тепер вже нї за що не відступить і усїх переловить.

V.

Пройшов рік. Волинцев заспокоїв ся. Селяне його бояли ся, про бродяг було майже не чути... З Петербурга йому писали, що там його заслуги оцінили і що скоро він дістане високу посаду, а він писав в Петербург, щоб на лїто приїхали до него на гостину мати і сестра.

„У нас тут прямо роскіш, воздух чистий, хатка моя простора, усе дуже дешево і усього, скілько хочеш. Ріки повні риби, а дичини так богато, що нікуди дїти", — писав він до дому, знудившись без рідні. „Дїло мое тепер іде на добре, усе тихо, і я буду завжди при вас..."

— „Іване Петрович, підеш зі мною на польоване?" сказав він одного разу писареви, вибравши вільний час.

— „З великою охотою, Василю Михайлович!" Вони знарядились по-давному. Волинцев пішов з рушницею, Услишінов — з палицею.

Проходячи по заїмцї, вони заглянули в землянку. Там було пусто.

— „А пригадуєш собі, Іване Петрович", сказав засїдатель, „як минулого року ми тут розговорились? Тепер бачиш — нема нїчого! У всякім дїлї необхідна сьміливість і твердість: піддайсь я тогдї хоть на волосину, злякай ся злодійств або пожежі — ну, і пропало! Тїж мужики мене нї за копійку не цїнилиб, а тепер нї! Тепер на мене, як на грозу усї дивлять ся!"

— „Твердість характеру — дїло велике", похвалив писар. „Воно, звичайно, коли не показати себе, так чогож вам булоб і турбувати ся для такої посади. Вам самеб губернатором бути, або міністром... а не тут, у нас!"

Волинцев з задоволенєм усьміхнув ся.

— „Я кажу, що і Петро Великий є початку був простим корабельним майстром. Щож робити, треба учити ся... Треба завжди починати з першого щебля, щоб докладно виповнити дїло, а там стрибай собі хоч через десять щебльів, але перший щебель есть необхідний — це мое правило. Єдино, чого менї жалко, це, що пса повісили! Нїчого більш болїсного не могли менї придумати, розбійники!..."

— „Ще б пак!"

— „Головне, що повісили — ось що образливо!"

— „Чого і гіршого!"

— „Я ось зараз з рушницею іду... Звичайно, вбивати буду, але смерть смерти різниця: застрілити я можу, але повісити — нї! Рука не підійметь ся. Тут лясь — і кінець. А там ця петля, цї корчі... Цей висунутий язик... У-у!"

Волинцев нервово здрігнув, а писар з чемности сплюнув і махнув рукою.

Увесь день вони бродили по полях та по лїсах і, нарештї, втомлені розлягли ся біля озера відпочити. Услишінов розвів огонь, а Василь Михайлович налагодив пляшку і чарочку.

Сонце вже хилилось на захід, красно відбиваючись в воді, навколо цвили трави жовтими білими рожевими цьвітами; де-не-де підіймали ся над ними одинокі сосни, або сїдий полин. Було тихо, безлюдно і таємничо, наче дерева, трави і цьвіти прощали ся до завтра з сонцем, обмінювались привітами. Усе наче мирно сьвяткувало, усе було повне житя, усе, здавалось, розуміло одно другого; і тілько два мисливці здавали ся тут чужими і зайвими, і їх окровавлена здобич, кинута на траву, своєю жертвеністю ображала природу в торжественний час її сьвяткуваня.

В той час в корчах дала ся чути розмова.

— „Оце той самий?"

— „Він! Той самий!"

Мисливці озирнулись. Кроків на двайцять від них на краю лїсу стояли три чоловіки. Оден з них дивив ся в їх сторону, а другий вказував пальцем.

— „І цього хлописка знаємо!"

Услишінов завважив на собі упертий погляд і, злякавшись, вхопив ся за палицю.

— „Вам чого?" крикнув Волинцев, бачучи, що обідранцї підходять близше.

Сидючи на травї він уважно і спокійно розглядав їх постаті. Усї трое були плечисті і міцні з засмаленими сонцем і обвітреними лицями: видно, що не день і не два провели вони під відкритим небом. Високий хлопець з шрамом на лиці ішов спереді: одітий він був поверх сорочки в драний ковт, зимовий капелюх і сибірскі чоботи; у другого були надїті вовняні черевики, третїй був босий, але кругом шиї обвязав брудну хустку і на голову надів лїтвій білий капелюх.

— „Вам чого?" строго ще раз сказав Волинцев і випростував ся у ввесь ріст.

— „Та нам що! Ти наших покривдив а тепер сам становись до поквітуваня!..."

Тілько тогдї Волинцев зрозумів, в чім дїло. Він нервово вхопив ся за рушницю і відскочив на крок.

— „Геть, падлюки!"

— „Що ж ти гониш", відповів з насьміхом бродяга: „місце прецінь же Боже, анї ти, анї я йому не властник!"

Писар з тремтячими руками і поблїднївшим лицем поглядав то на Волинцева, то на бродяг.

— „Стріляйте!... Спасайте!" хотів він закричати, але не міг вимовити анї словечка.

Вистрілити — Василеви Михайловичовому і самому приходила думка; але як будеш стріляти, коли стоять безоружні люде і нема причини вбивати їх?... Тримаючи рушницю на готові, він знов крикнув:

— „Геть!... Або усїх перебю на місцї!" Лице його було блїде, очі горіли.

— „Давно з тобою рахунки звести хотїли!" казав далї бродяга.

— „Дуже много кривди від тебе бачили, пане", казав другий.

— „І спалити тебе давно збирали ся, та мужиків, сусїдів твоїх, було жалко", додав третїй.

Усї заговорили разом, обступили Волинцева з трьох сторін.

— „Квітувать ся?!" закричав Волинцев; голос його зазвенїв. „Я вам дам квітувать ся, розбійники!"

В одну хвилю вид перемінив ся; зомлївший писар бачив, як блеснула підкинута в гору рушниця, гримнув стріл, хтось скрикнув, усе перемішалось, і Волинцев стояв з піднятою до гори рушницею, за котру мідно вчепив ся бродяга, а другий давив засїдателеви горло. Ще хвиля — і рушниця була вирвана з рук Волинцевого, а руки закручені назад і звязані хусткою. Волинцев пробував пручати ся. Він хрипів, кусав зубами одежу, бив ногами об землю, крутив головою.

— „Нї, пане, не турбуйте ся, міцно!" засьміяв ся бродяга. „А ти чого з патирцею стоїш?" крикнув він до писаря: „Також хочеш здохнути?"

Більш він йому нїчого не сказав, як не вартому уваги. Але Услишінов вже сам покинув палицю, і нервово гладив свої ноги, котрі у него тремтїли і згинались в колїнах від жаху.

— „Розбійники!... Падлюки!..." хрипів Волинцев, все ще силуючись увільняти руки.

Потім він рантом перестав бити ся, гордо, випростував ся і сказав глухим, але твердим голосом:

— „Чого треба?"

— „Та нїчого не треба, а ось, щоб ти знав, як свої порядки нам заводити, так ось — візьми".

Бродяга зняв з себе ремінець і протяг його Волинцевому.

— „Дарю тобі його навіки! А сучок сам собі вибирай: хоч товщий, хоч тоньший, хоч вище, хоч нижче — твоє дїло, покажи де знаєш."

Волинцев мовчав. Блескучі очі його відразу потемнїли, голова повисла на груди, і голос осїк ся.

— „Такий добрий будє?" спитав бродяга, вказуючи на сосновий сучок: „Місце гарне; у всїх на виду!"

Волинцев стояв блїдий і силкував ся щось вимовити, але губи його дергали ся в ріжні сторони.

— „Ну щож, пане? Так тебе і до завтра не до-

чекаеш ся. Прощай! Не згадуй про нас лихом. Не ми це робимо, а ти сам усьому причина".

На него накинули петлю.

— „Прощай!"

І сучок заскрипів.

У писаря в очах потемніло від жаху... Він крикнув. Чиясь міцна рука ляснула його по потилиці, і він, падаючи і піднимаючись, нечуючи під собою ніг, довго біг незнаючи куди, не оглядаючись, без дороги і без спочинку.

Уже ночю він прибіг до старшини, загубивши дорогою капелюх.

— „Засідателя повісили!" кричав він і плакав, і запинаючись, ледве міг росказати про те, що і як стало ся.

Коли пройшло перше враженє, і старшина зібрав ся з думками, то перехрестив ся і сказав зі страхом:

— „Ну, дай, Боже, царство небесне".

Потім зітхнув з полекшінем і з глибокою задумою додав:

— „Та треба сказати... не мешканець він був тут!..."

ДОПИСИ.

З Bridgeport, Conn.

Місто тут велике, хоч сумне, але так живе і рухливе, що незнакомий, котрому захотіло-бись преславний Bridgeport звидіти попаматає його, если вже не з доброї сторони, то хотяй на своїх власних костях... Скинуть тя нараз услужні „кондуктори" з трену, і не розглянеш ся ще, де ти, а тут цілий корпус ріжного рода „експресників" підекспресників і фірманів так тя візьмуть в оборти, і так тобі зачнуть услуговати, то значить, сїпати кождий в свою сторону, як жиди гамана, же ледво вдержиш ся, щоби не гонпути котрого з них по чубі, а самому вернути звідкись прийшов.

Вирвеш ся нарешті експресникам, котрі готові везти тя хотьби й до пекла, кобись лише заплатив і з трудом передерш ся на вулицю, а унакоючи, як можеш штовханців, котрими Бриджпорчанці частують тя при кождім кроці, дотреш ся нарешті в тую часть міста, де видніе найбільше крестів, якознак, що в тій стороні живуть цівілізовані люде, даремно станеш перед котрим-небудь храмом Божим і ріжеш ся в груди, щоб верес се показати Бриджпортчанцам, щось добрий християнин, але даремно!... Рубанні Бриджпорчанції і тут переходячи так тебе ліктями зіштовхають, що попаматаєш рускі місяці.

Фабрик тут, властиво желізних, таке множество, що як оком сягнеш, не узриш нічо крім коминів, з котрих вічно, як жите, сучесь чорний дим, стелить ся понад цілим містом, заглядає до найтісніших завуглинів і нор, в котрих проживають ті індивідуа, котрі по ученому зовуть ся „пролетарами".

„О працю тут тепер не трудно", казали мені знакомі. Пересічна платня тут мущині при тяжшій роботі від $1.25 до $2.00 денно. Але помешкання тут дорогі, і не відповідні заробіткам, як і взагалі жите, о скільки міг я довідатись, дорозше, як в других місцевостях; натомість „дрінк" тут дешевший. Особливо на так званій Hollam і Willar вулиці, там що-крок то „Slovenska salona", то „Polska trachtajernia"... А які склянки тут доливають!... Розкажи собі склянечку, то дістанеш „пугар", що і не знаєш, як до того „скунера" брати ся, то значить, чи пити просто зі склянки, взявши ю до обох рук, чи ліпше вскочити де неї цілому і пити, купаючись в пиві рівночасно, бо в одній руці того скунера не піднесешь хоть-бись пук...

Що до нашого народного житя в тім місті, то о тім нема тут що й говорити. Мають тут православні свою церков, мають і „наші" тут свого сьвященика, в недовзі, як казали мені, приступлять і „униїати" до будови своєї церковці.

Була тут колись якась „читальня", але здаесь „уснула", принаймі, немігем допитатись тепер про ню. „Радикалів", чи „гардикалів" і „анархістів" від „Свободи" і „Союза" тут ані сліду... самі „тверді" і „русскіе люде". Як посходять ся до Slovenskoji salony, а зачнуть „Боже царя храни" сьпівати, то аж чорт сьміеть ся з глупоти галицких і угорских Москалів.

Оце все, чим можу поділитись з ласкавими читачами нашої „Свободи", з моєї прогулки дня 20-го Січня, 1906 року, до Bridgeport, Conn.

Михайло Веля.

Зъ Chisholm, Minn.

Насъ тут Русинôвъ є до 150, але не всѣ живуть въ згодѣ. Маємо 3 братства, 2 въ „Союзѣ" а одно въ православномъ „Обществѣ", помимо того, що всѣ майже зъ одного села. На Рôздво пошли колектувати на Росолиньску церковь, що погорѣла тамтого року в краю и вчинилась сварня и бійка межъ унїятами и православными въ одномъ домѣ. То негарно такъ, щобы братя такъ ненавидѣли одни другихъ, щобы оденъ другого въ ложцѣ водываживъ втопити.

Робота у насъ иде добре якъ день такъ нôчь, платня на верха $1.75, а у майнахъ можна заробити 3 и до 4 доляри, якъ контрактова робота. Зима у насъ дуже легка.

Илько Лазорищакъ, секр.

З Winnipeg, Man.

Митрополит Серафим грае ту ролю. Англики цікаві ідуть бачити його катедру, платять, що хто дасть і з того Серафим жие. На зиму виставив собі в катедрі камінну піч, на котрій собі спить і каже, що йому „очень тьопло". Се чистий оригінал. На Йордан посьвячував воду на ріці, де богато цікавих було. Забрав з собою також дзвони і дзвонив на леді. Чиста комедия! А що найзабавнійше, міністри запросили його на отверте парляменту; посадили його на першім місци, а арцібискупа католицкого на другім коло него, а по боці бискупа епископального! Серафим трактував своїх товаришів по чину табакою. Англики тішили ся і мали fun.

Свій.

З Carnegie, Pa.

Русини дуже люблять сварити ся і суперечати ся, а найбільше о тім, чого цілком не розуміють. Кождий хоче удати з себе мудрого, а позаяк мудрим не є, то і починае плести такі дурниці, що і слухати не хочеть ся. Оден мудрагель кричав, чому у „Свободѣ" не пишуть „темологією", а сам ледве-ледве знає читати друковане, а писати вже ніяк не годен, і коли треба підписатись, то малюе крестик. Другий, ще мудрійший, кричав, чому „Свобода" замість новинок, не присилае попів.

Але не богато е таких, котрі дбали-б о дійсну просьвіту. Отже тим приемнійше узнати бувае, що там чи там люде беруть ся до просьвіти і закладають з цією метою або читальню, або яку другу просьвітну організацію, і на такі приклади треба завжди вказувати другим, щоби брали собі тое в науку, бо коли між нами буде більше просьвічених людей, тогді може зникнуть усі ті нечемні суперечки про „тимологію" та і взагалі між Русинами буде більше згоди.

У нас в Карнегі люде хоч поволи, але посувають ся наперед шляхом просьвіти. Рік тому назад ми заложили читальню, і річне справоздане показало, що потреба в тім була і е, бо читальня наша розвиваеть ся. Доходу за рік зі вступного і місячного читальня мала $126.58. Видатків на книжки, часописі, шафу і сьвітло $112.18. Книжок в читальні е 364, часописів маемо: щоденні 2, тижневих 2, місячників 2. За рік члени перечитали 536 книжок. Всїх членів до читальні належало 43. Урядники читальні були слідуючі особи: бібліотекарі: о. Кульчицкий і Іван Даньковский; секретар Мих. Пронько, его заступник Як. Ридзай; касієр Іван Мосцівский, его заступник Яцко Дзюла; господар Іван Клїнош. Читальнею користали ся не лише самі члени, а до читальні заохочували також і других краянів і краянок. Що неділї до читальні заходило стілько людей, що нераз не ставало місця для тих милих гостей. Честь і слава нашому сьвященикови о. Кульчицкому, заходами котрого заснувалс ся у нас це добре діло! Честь і слава усім тим дорогим братям і сестрам, що люблять сьвітло науки і знають користати вільний час не лише біля „бари", котрі не лише самі дбають о просьвіту, а заохочують і других до сего доброго і користного діла!

М. Гавроньский.

Зъ Niagara Falls, N. Y.

Робота у насъ по всѣхъ „шапахъ" и на верху иде добре, бо зима тутъ легка. На Рôздвяни Свята снѣгъ троха припорошивъ, а вôдъ того часу тепло настало, наче на веснѣ, тôлько часами вѣтры подувають зъ водопаду.

Английскй часописѣ щодня приносять вѣсти, що много вôдкрываетъ ся новои роботы. Пітсбурскй компании мають будувати двѣ великй фабрики. Крôмъ того, желѣзнича N. Y. C. & H. R. будувати-ме великій „round house", въ котрôмъ мае умѣстити ся 200 „інджаѣвъ", и „freight house", въ котрôмъ мае робити тысячь людей. Теперь тамъ робить 300 самихъ Поляковъ.

Англики позакупували тутъ богато землѣ и въ мѣстѣ и поза мѣстомъ, спродають людямъ „лоты" и мають замѣръ богачами стати. Вони выробляютъ мапы на показъ людямъ и розсылають зъ ними своихъ агентôвъ по найбôльшôй части до Пенсилвеніи. Отожь остерѣгаю братôвъ Русинôвъ, щобы гнали тихъ агентôвъ и не дали ся збаламутити. Вже богато було выпадкôвъ, що нашй люде черезъ нихъ много грошей втратили. Бувало, що декотрй сплатили за лотъ 50, 65 и 100 долярôвъ, а лоты тй компанія и до теперь мае въ своихъ рукахъ зъ тои причины, що кождый подарувавъ свои грошѣ компании, а не хоче тамъ лота. А компанія вже по декôлька разы спродае тй самй лоты. Лоты тй суть вôддаленй вôдъ мѣста на яки 15 до 20 миль. А тй лоты, що зъ початкомъ Лютого мають агенты ити до Пенсильвеніи продавати оддаленй суть вôдъ мѣста на якихъ 25-30 миль, такъ що тамъ и за кôльканайцять лѣтъ не можь сподѣвати ся нѣчого доброго.

Отже, братя Русины, если маете замѣръ купити тутъ собѣ лотъ, удайте ся просто до мене, и я вамъ лотъ спродамъ въ самôй серединѣ мѣста, бѣля самыхъ шапôвъ, близько вôдъ польского костела и на головныхъ вулицяхъ, такъ що можна зъ роботы ходити на теплый обѣдъ до дому. Мѣсця въ той околицѣ есть и на 5 сто фамілій, и все рôвне, якъ пôдлога. Цѣны не высокй: $325.00 и $350.00 за лотъ 25 X 125 фітôвъ и больше. Я бы жичивъ нашимъ Русинамъ покупити собѣ тутъ лоты, або домы, бо мѣсто це дуже славне и невдовзѣ мае бути найславнѣйшимъ задля своихъ фабрикъ на цѣлу Америку. Поляки, котрй тутъ прибули, що 12 рокôвъ тому назадъ тутъ не було анѣ однои шапы, а теперь тутъ суть, якихъ хто тôлько захоче. Люде тутъ богатѣють и заробляють не сотнями, а тысячами. Поляки тутъ почали будувати костелъ вартости понадъ 40 тысячь долярôвъ зъ чистого камѣня. А рôжнй другй народности, якъ Айришѣ, Нѣмцѣ, Шведы, Італійцѣ, живуть ще краще. Тôлько Русина тутъ зô свѣчкою не знайдешь. Поховали ся десь по тихъ норахъ, куда ихъ доля загнала, не дбають о лѣпшу долю и сплять. Пробудѣть ся, братя, зъ „твердого" сну и стягайтесь до мѣста, де вамъ и вашимъ дѣтямъ добре булобъ, бо тутъ и дѣвчинка и хлопецъ роботу знайде, не якъ въ Пенсилвеніи.

Ще хочу сказати декôлька слôвъ до братôвъ Русинôвъ тихъ, що въ Канадѣ суть. Я знаю вашу подорожь чи до краю, чи зъ краю. А що по бôльшôй части емігруете черезъ мѣсто Niagara Falls, котре лежить при самôй Канадѣ, то я просивъ бы васъ, если идете до краю, зайти до мене пѣхотою, або возьмѣть Бофало street car-у, котра коштувати-ме 5 цнт. А я васъ пôшлю ажь до краю, продамъ вамъ шіфкарту звôдтиль, где тôлько вы схочете, зъ тикетомъ желѣзничимъ, такъ що вы приѣдете треномъ ажь до шіфы, не будете блукати по Ню-Йорку. Обернѣть ся зъ повнымъ довѣремъ до свого чоловѣка и щирого Русина.

Крôмъ того, я засылаю грошѣ до краю по такихъ цѣнахъ, якъ и жидôвскй агенты, а може ще и таньше. Горнѣть ся, братя, до свого чоловѣка, полишѣть разъ на все жидôвъ. Коли где не можна выкупити моні ордеръ, вложѣть грошѣ до листу и зареджіструйте, бо я приймаю грошѣ канадійскй, якъ и американьскй. Запамятайте адресу:

Peter Szewczyk,
1223 E. Falls Str.,
Niagara Falls, N. Y.

НАДÔСЛАНЕ.

Дорогая Редакція!

Прошу помѣстить 7 стиховъ пѣсни „Гонимымъ за правду въ Россіи". Много разныхъ стиховъ Вы помѣщаете въ „Свободѣ", и я надѣюсь, что Вы не откажетесь помѣстить и эту пѣсню. Вѣдь, Вы же и сами не оправдываете палачей, гонителей и мучителей, которые льютъ кровь стоящихъ за правду въ Россіи.

Съ уваженіемъ

Андрей Дубовой, Balfour, N. D.

Гонимымъ за правду.

Кровью народной
Жертвой свободной
Путь нашъ земной запечатлѣвъ.

Сердца страданьемъ,
Правды исканьемъ,
Подвигомъ братскимъ онъ вдохновленъ.

Всѣхъ братьевъ нашихъ,
Всю жизнь отдавшихъ
Дѣлу святому — мы помянемъ.

О, Боже правый,
Тебя мы славимъ,
Наши усилья Ты освяти!

Въ борбѣ неравной
Съ ложью коварной
Ты намъ побѣду Самъ облегчи!

Нашихъ мучителей,
Правды гонителей,
Всѣхъ притѣснителей Ты укроти!

Дай жизнь свободную,
Мирно любовную
Твоимъ народамъ здѣсь на земли!

„SVOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, вôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Пробуджене Украины.

Ще не спали усѣ оковы, въ якихъ такъ довгѝ часы держала Росія Украину — и ще дальше російскій урядъ старае ся дусити усѣ проявы самостôйного житя у поневоленыхъ Росією народôвъ — а вже передовсѣмъ украиньского народу, — а мимо того, Украина, що найтяжше стогнала подъ ударами самодержавного царского насильства — проявила въ послѣдныхъ часахъ тôлько ознакъ народного пробудженя, що вже нѣчо не буде въ силѣ наново ей скувати и наново здусити, а хочбы и спинити ту живу струю національно-політичного вôдродженя — яка рознеслась саме теперь по ожившôмъ тѣлѣ зневоленого народу. Усюди починають люде сходитись и нараджуватись и приспособлятись до просвѣтнои, політичнои и економічнои роботы. Навѣть далеко поза межами Украины, въ Москвѣ и Петербурзѣ, въ осередкахъ російского царства — и тамъ громадять ся Украинцѣ и ладять ся до роботы для Украины. Въ Москвѣ заложено Союзъ им. Шевченка, для зъединеня усѣхъ жиючихъ поза границями Украины Украинцѣвъ въ Росіи, и якій мае старати ся о засноване по російскихъ університетахъ катедръ украиньскои мовы, літературы и исторіи, дальше о книжки, брошуры и письма для народу и о підмоги для украиньскои університетскои молодѣжи. А въ Петербурзѣ завязавъ ся Украиньскій національно-політичный Клюбъ для зъединеня Украинцѣвъ въ політичну партію, оперту на основахъ широкои демократичнои політичнои програмы, для забезпеченя украиньскому народови його національно політичныхъ правъ и пôдвигненя його духовныхъ и економічныхъ силъ. Тамже почавъ выходити мѣсячникъ — політично-суспôльный »Вільна Україна« — а знова въ Москвѣ »Україна« — На самôйже Украинѣ розпочавъ ся живый рухъ за просвѣтою украиньского люду и за орґанізацією його въ економічныхъ и політичныхъ товариствахъ зъ характеромъ выразно украиньскимъ. Въ Одесѣ, въ Каменци Подôльскôмъ и въ Херсонѣ засновано товариства „Просвіта", котрѝ мають дбати про закладане украиньскихъ школъ и читалень; въ земнôй управѣ въ Херсонѣ рѣшено домагати ся заведеня украиньскои мовы въ школахъ а ґубернскій зъѣздъ Полтавскои ґрупы всеросійского союза учителѣвъ ухваливъ одноголосно, щобы на Украинѣ вôдбувала ся наука въ школахъ на украиньскôй мовѣ, щобы приступати до выдаваня шкôльныхъ книжокъ въ украиньскôй мовѣ и дитячои часописи и домагати ся въ учительскихъ семинаріяхъ заведеня науки: украиньскои мовы, літературы и исторіи Украины. Такѝжь самѝ домаганя що до школъ поставивъ зъѣздъ народныхъ учителѣвъ въ Катеринославѣ. Щожь до пресы, то якъ вже згадали мы въ „Свободѣ" — въ Лубнахъ выходить тижневникъ »Хлібороб«, въ Полтавѣ тыжневникъ „Рідний Край", въ Одесѣ „Народня Справа", а въ Киевѣ дневникъ „Громадська Думка", „Свобода і Право", тижневникъ гумористично - сатиричный „Шершень" и літературно-науковый мѣсячникъ „Нова Громада". Наконець и въ політичнôмъ житю Украины поставлено ясно справу и всѣ політичнѝ партіи украиньскѝ отверто и выразно на начôльныхъ мѣсцяхъ своихъ програмъ зазначили свои жаданя автономіи Украины. На всѣхъ поляхъ національного житя Украины пôшла жива робота. Настало нове житє! Поблагословилось на свѣтъ и Украина пробудилась...

Бранъ народнои свѣдомости!

Свого часу було досыть бесѣды про се, щобы Юнія выдавала майнерскѝ часописи въ рôжныхъ мовахъ, и въ сей способъ старалась притягнути до себе якъ найбôльше чужинцѣвъ. Минулого року секретарь майнерскои Юніи порозписувавъ листы до всѣхъ юнiй мѣсцевыхъ, абы тѝ запитали своихъ членôвъ чужинцѣвъ чи они хотять часописи у власнôй мовѣ.

И щожь показалось? Показалось, що зô всѣхъ Русинôвъ, якѝ належать до Юніи лишь 120 заявилось за тимъ, щобы выдавалась руска майнерска часопись, мѣжь тимъ якъ зъ помѣжь Полякôвъ заявилось за польскою майнерскою часописею 687 членôвъ, мѣжь Литвинами и Словаками по 433 членôвъ заявилось за часописями въ своѣй мовѣ.

Про Полякôвъ не говоримо, бо ихъ далеко бôльше якъ Русинôвъ, але Литвинôвъ и Словакôвъ є в Америцѣ мабуть таке саме число що и Русинôвъ и такій самъ мабуть процентъ працюе ихъ у майнахъ. Чо мужъ Литвинôвъ и Словакôвъ ажь 433 заявилось за своими часописями а Русинôвъ лишь 120? Тому, що Русинамъ бракъ народнои свѣдомости, що они байдужѝ. Єслибъ така рѣчь якъ народна свѣдомость давалась выразити числами, то після повысшого рахунку можнабъ сказати, що Русины мають лише четверту часть тои народнои свѣдомости що Литвины або Словаки. Сумно!

Що придбала Юнія для майнерôвъ при твердôмъ углю въ однôмъ роцѣ?

Минулого року выдобули майнеры зъ землѣ кругло 75 міліонôвъ тонъ твердого угля. Єслибъ на кождôй выдобутôй тонѣ майнеры взяли лишь 5 центôвъ бôльше якъ передъ великимъ страйкомъ 1902 року, то и такъ заробилибъ бôльше якъ передъ страйкомъ о $3.750.000 долярôвъ.

Майнерôвъ при твердôмъ углю є около 111.000 и около 20.000 хлопцѣвъ. Єслибъ всѣ они належали до юніи, то въ протягу одного року заплатилибъ до юнiйнои касы около 750 тисячь долярôвъ. Єслибъ вôдтягнути вôдъ надвышки яку заробили въ протягу одного року тихъ 131 тисячь людей, се є вôдъ сумы $3.750.000, суму яку заплатили до юнiйнои касы, себъ то $750.000, то и такъ выйшлобъ, що въ кишеняхъ углевыхъ робôтникôвъ остало ще круглыхъ три міліоны долярôвъ, якѝ придбала для нихъ юнія! Треба однакъ памятати, що майнеры заробляють въ порôвнаню зъ тимъ що заробляли передъ 1902 рокомъ бôльше якъ 5 центôвъ на тонѣ такъ що сума, яку придбала для нихъ юнія є далеко бôльша. Дехто думае, що та сума выносить не 3 міліоны, але якихъ 24 міліоны долярôвъ! Намъ здаесь що та сума за высока, але все таки фактомъ остае, що юнія кладе въ кишенѣ майнерôвъ рôкъ рôчно величезнѝ сумы грошей, якихъ бы они не заробили, єслибъ не було юніи.

Подумайте надъ тимъ. А однакъ неразъ можна стрѣнути людей, якѝ говорять, що не варто до юніи належати.

Є рôжнѝ аргументы для переконаня робôтникôвъ, що они повиннѝ належати до юніи, але найголовнѣйшимъ аргументомъ є доказъ, що юнія приносить имъ користь въ грошахъ. Єслибъ якимъ другимъ робôтникамъ сказати, що єсли будуть належати до юніи, то ихъ рôчный зарôбокъ зросте о міліоны долярôвъ, то они певно не надумувались бы анѣ хвильки, але якъ оденъ мужь всѣ стали членами юніи.

А чи такъ дѣе ся зъ майнерами вôдъ твердого угля? Зовсѣмъ нѣ. На жаль, бачимо, що многѝ майнеры вôдъ твердого угля, а навить многѝ Русины не хотять належати до юніи, бо думають, що юнія и безъ нихъ буде стояти, а грошѣ якѝ малибъ дати до юнiйнои касы волять сховати до кишенѣ. Чи добре они думають? Нѣ, бо єслибъ за ихъ примѣромъ пôшовъ другій, третый, сотный, тисячный и такъ дальше, то що тодѣ сталось бы зъ юнією? Тай чи не схотѣлибъ тодѣ компаністы, довѣдавшись, що до юніи мало хто належить, ту надвышку три чи двайцять чотыри міліоны долярôвъ вмѣсто вôддати майнерамъ сховати до власнои кишенѣ? А де тодѣ булибь майнеры? Тамъ де и передъ 1902 рокомъ!

Звваживши тѝ великѝ добродѣйства, якѝ выскала юнія для майнерôвъ твердого угля, мусимо сказати, що кождый чоловѣкъ, що вôдтягаесь вôдъ юніи є зрадникомъ робôтничои справы, зрадникомъ себе самого и свои родины. Такій чоловѣкъ, хиба що робить се несвѣдомо, не заслугуе на нѣчо иншого якъ лишь на погорду своихъ товаришѣвъ-робôтникôвъ.

Якъ могуть такѝ люде працювати разомъ зъ юнiйными робôтниками и не згорѣти зô встыду?

Промотали ся до решты.

Російске самодержавіе, розбите, але не добите своимъ повставшимъ народомъ, здаесь, буде добите чужоземными капіталістами ранѣйшь, чимъ то здолають зробити революціонеры.

Щобъ царствовати такъ, якъ то робить російскій царь, не досить розстрѣлювати та вѣшати що-року по де-кôлько десяткôвъ тысячь народу, не досить будувати вязницѣ, годувати міліоны шпигôвъ, жандарôвъ, и другихъ дармоѣдôвъ, та нацьковувати одну націю на другу, вчиняти погромы жидôвъ, организовувати „чорнѝ сотнѣ" для мордуваня інтелігентôвъ — и взагалѣ робити всѣ тѝ страшнѝ злодѣйства, якѝ жахають цѣлый свѣтъ и якѝ роблять ще не вбитѝ зъ ласки Божои особы російскихъ самодержавцѣвъ. Нѣ. Усього того мало. Треба ще на все те и богато гроша. Але де его взяти? Можна ще спробувати зôдрати пôдрану сорочку зъ опухшого вôдъ голоду російского мужика, але за нѣй богато не дôстанешь. Та ще до того и самъ мужикъ ставъ уже не той, що бувъ давнѣйшь, и замѣсть того, щобъ давати зъ себе здирати, починае самъ драти зъ тихъ, що доси зъ него драли.

Треба шукати десь иньшихъ жерелъ. Такими жерелами для царя завжды були закордоннѝ капіталісты, котрѝ радо пожичали російскому урядови грошѣ, бо жадна держава не платила такого высокого проценту, якій платить Росія по своимъ державнымъ довговымъ паперамъ. Але, якъ бездонной бочки водою не наповнишь, такъ злодѣйскому урядови грошей не настарчишь. Не вважаючи на всѣ тѝ неймовѣрно великѝ пожички, а также на те, що промыслове житє краю сильно розвивалось, „бизнесъ" царя ишовъ все гôрше и гôрше, и нарештѣ, великій и богатый край ставъ передъ лицемъ державного банкротства. Щобъ звести концѣ зъ кôнцами державнôй касѣ бракуе 400 міліонôвъ долярôвъ. Така велика сума грошей російскому урядови потрѣбна не на вôйну, не на будôвлю желѣзниць, або на якѝ другѝ выдатки extra, а лише на те, щобъ сякъ-такъ пôдтримати державне газдôвство, то есть уникнути державного банкротства.

Фінансовѝ агенты Росіи екзаминували грунтъ въ Нѣмеччинѣ, але нѣмецкѝ банкиры рѣшучо вôдмовили ся дати Росіи грошей. Инакше вôднеслась до пожички Франція. Пару днѣвъ тому назадъ телеграмъ принѣсъ звѣстку, що французкѝ капіталісты мали нараду вôдносно пожички Росіи 400 міліонôвъ долярôвъ и прийшли до того заключеня, що вони дадуть въ пожичку ту суму Росіи, але тôлько въ тôмъ разѣ, коли въ Росіи, замѣсть тихъ кумедій, якѝ ламае царь зъ своею Державною Думою, буде заведеный дѣйсно конституцiйный державный ладъ.

Треба завважити, що російскій урядъ и самъ давно вже бачить конечность якои-небудь конституціи, хочь позору конституціи, але рôвночасно зъ тимъ не хоче розлучити ся зô своєю необмежною властю. И скликуючи Державну Думу, урядъ нѣ передъ чимъ не з'упиняеть ся, щобъ не допустити въ Думу дѣйсныхъ представникôвъ народныхъ интересôвъ, а лише своихъ прихильникôвъ. Коли-бъ тое урядови удало ся, то вôнъ вôдъ того двѣчѣ выгравъ бы. Перше, що прикриваючи ся Думою, то есть вказуючи на те, що вже державными справами заправляють заразомъ зъ царемъ и народнѝ заступники, въ дѣйсности поводивъ ся бы такъ, якъ и до скликаня фальшованои народнои репрезентаціи; а друге, що народъ, не бачучи жадного хôсна для себе вôдъ Державнои Думы и взагалѣ вôдъ кумедiйнои конституціи, стративъ бы довѣре до конституцiйного державного ладу и — чого доброго — забажавъ бы знову самодержавного царя. Отже урядъ постараеть ся власне о таку Державну Думу; для того то усѣ тюрмы въ Росіи переповненѝ людьми, котрѝ моглибы агітацією попсувати урядови его вытѣвку, часописѣ пôдлягають цензурѣ, многѝ зъ нихъ цѣлкомъ закрытѝ, по многихъ провінціяхъ заведено выемковый и военный станъ, усиленно организують ся „чорнѝ сотнѣ", мало того, много людей безъ найменьшои вины вôддано пôдъ судъ, щобы позбавити ихъ права голосувати и кандидувати до Державнои Думы и т. п. Але задля великого поспѣху урядъ не завваживъ, що хвативъ за край, що така чорносотеньска Дума придасть ся хиба лише на те, щобъ зъ неѣ кепкували, и що за кордономъ еѣ не признають за народныхъ заступникôвъ, а значить и грошей не пожичать, що французкѝ капіталісты ясно и выразно показали. Але власне вони показали, що въ руки царя грошей дати не можуть, бо не вважають его за газду въ своимъ краю, що гварантією тою, що ихнѝ грошѣ не пôдуть на псы, якъ пôшли уже тысячѣ міліонôвъ попередныхъ пожичокъ, може бути тôлько те, коли самъ народъ въ лици своихъ заступникôвъ, а не царь признае ту пожичку. Це значить, що за кордономъ уже признали неможливость істнуваня самодержавного царя, що побѣда революціи, если и не повна, то у всякôмъ разѣ дѣйсна и безперечна.

Теперь цареви лишаеть ся або плюнути на ту пожичку, зъ котрои, кромѣ ганьбы та клопоту, ему нѣчого бôльше не мае, и спробувати удержати ся на тронѣ якъ-небудь и безъ грошей, а то значить, наражати край на продовжене революціи и анархіи, а себе самого на певну, коли не згубу, то у всякôмъ разѣ цѣлковиту страту власти; абожь скликати дѣйсныхъ народныхъ заступникôвъ, вôльно обраныхъ вôльными людьми; а се также значить, вôдректи ся вôдъ самодержавнои власти. Хочь такъ, хочь инакше самодержавному цареви нема ратунку.

Повстане на Кавказѣ.

Битвы на Кавказѣ ведуть ся безперестанно. Вôйскови дѣйсно удало ся знову завести рухъ на головныхъ лініяхъ, сполучаючихъ Кавказъ зъ Росією. Але той успѣхъ есть непевный, и комунікація може бути перервана кождои хвилѣ.

Републики на Кавказѣ повстають, якъ метеоры, и по кôлька тыжнѣвъ істнованя, зникають, уступаючи мѣсце вôйскови, щобъ знову повстати на короткій часъ. Вôйска на Кавказъ приходить бôльше и бôльше, але силы революціонерôвъ также збôльша-

ють ся. Вôдбувають ся не дрôбнй сутички, але формальнй битвы; революціонеры мають регулярну пѣхоту, кавалерію, неразъ и артилерію. Завдяки знаню революціонерами мѣсцевости, вôйско не може угаяти ся за ними, але они дають вôйскови битвы въ такихъ обставинахъ, якй самй собѣ выберуть. Битвы тревають по де-кôлька днѣвъ и лишають ся безъ певнои переваги однои або другои стороны, або частѣйше, революціонеры подають ся въ горы, щобъ за декôлька днѣвъ знову ударити на вôйско.

Въ той часъ повстанцѣ вôдступили майже по цѣлôй лініи. Пôдъ Квірілою революціонеры утратили одну битву, але потôмъ знову напали на вôйско, и мѣсто знову въ полумени. Битва ведеть ся зъ перемѣннымъ щастемъ. Революціонеры злапали въ плѣнъ де-кôлькохъ офіцерôвъ, вôдтяли вôдъ головнои колоны и окружили двѣ роты пѣхоты и примусили жовнѣрôвъ выдати зброю.

Зъ другихъ мѣсцевостей Кавказу такожъ доносять про кровавй и упертй битвы, а навколо видно тôлько кровавй луны палаючихъ мѣстъ и селъ.

Зъ пôвнôчного Кавказу доносять, що и тамъ повстане ширить ся и набирае все бôльшои силы. Центромъ революціи есть мѣсто Екатеринодаръ, звôдки революціонеры нападають на потяги. До Екатеринодару выслано сильный вôддѣлъ козакôвъ. Рôвночасно революційный рухъ починаеть ся въ такихъ мѣстечкахъ, де до того часу панувавъ зразковый спокôй. Въ Сосетѣ мешканцѣ почали озброювати ся и организувати вôддѣлъ повстанцѣвъ. Вôддѣлъ козакôвъ, высланый арештувати проводирѣвъ повстаня, зôставъ побитый и примушеный утѣкти и сховати ся въ казармахъ за мѣстомъ. Повстанцѣ окружили казармы, дôстали десь стару гармату почали обстрѣлювати казармы. Въ протязѣ двохъ днѣвъ козаки боронили ся, але нарештѣ, примушенй були пôддати ся и выдати оружіе. Але тріумфъ революціонерôвъ бувъ недовгій, бо на третый день до порту прийшовъ торпедовецъ и загрозивъ обстрѣлювати и спалити усе мѣсто, если повстанцѣ не вôддадуть плѣнныхъ и забранои зброи. Мешканцѣ, боячись, щобы ихъ майно не пôшло зъ дымомъ, увôльнили плѣнныхъ и выдали зброю.

Зъ Пятигорского доносять, що тамъ упала пôвнôчно-кавказка республика. Причиною упадку було прибуте сильныхъ вôддѣлôвъ вôйска и вôдступлене революціонерôвъ въ горы. Републику ту заснувавъ збунтованый батальонъ россійскихъ жовнѣрôвъ и шкадронъ козакôвъ, котрй теперь подали ся зъ другими повстанцями въ горы, щобъ при перилôй способности напасти на вôйско.

Россійскій урядъ оголосивъ, що буде карати ще зъ бôльшою строгôстю революціонерôвъ, бо свѣжа статистика бомбъ забирае величезнй розмѣры. Не мае дня, щобъ на сторôнкахъ часописѣвъ не появляли ся новй звѣстки про вôдкрыте фабрикъ и складôвъ бомбъ. За остатный тыждень поліціи удало ся вôдкрыти въ шести мѣстахъ Россіи, а власне: въ Екатеринбургу, Самарѣ, Ризѣ Мінскому, Екатеринославѣ и Москвѣ великй запасы огнестрѣльного оружія, бомбъ и рôжныхъ експльодуючихъ матеріялôвъ. Крôмъ того вôдъ 2 до 20 бомбъ одобрали у революціонерôвъ, арештованыхъ въ мѣстахъ: Варшава, Лодзь, Витебскъ, Сувалки, Вильно, Одеса, Гамель и Тифлісъ. Замахи на житє вызшихъ урядниковъ мали мѣсце въ Варшавѣ, Пінскому, Ризѣ, Гомелѣ, Тифлісѣ, Мінскому и другихъ мѣстахъ. Крôмъ того, вôдкрыто двѣ фабрики бомбъ въ Петербурзѣ и въ Москвѣ.

— —

Въ Тифлісѣ революціонеръ убивъ бомбою генерала Грязнового. Цей атентатъ бувъ дуже смѣливымъ вчинкомъ. Генералъ що-денно въ певный часъ выѣздивъ на прогульку. Але усѣхъ проходячихъ по той улицѣ поліцаѣ обшукували, бо Грязновому революціонеры вже зробили вырокъ смерти. Щобъ одурити поліцаѣвъ, революціонеръ перебравъ ся за маляра и нѣсъ зъ собою вѣдро зъ фарбою, де и були схованй бомбы. Пройшовши черезъ поліційный кордонъ, вôнъ сховавъ ся за муромъ, выждавъ генерала, кинувъ въ него бомбу и влучивъ якъ-разъ въ каркъ. Експльозією одôрвало Грязновому голову и убило его фѣрмана и козака. Революціонера, тяжко побитого, одвезли до арешту.

Въ Варшавѣ розстрѣляли 15 душъ революціонерôвъ.

Въ Гомелѣ поліція урядила новый жидôвскій погромъ, котрый тревавъ чотыря днѣ. Згорѣла майже половина мѣста.

Проти повстанцѣвъ-Латишѣвъ вôйско ведеть успѣшну вôйну.

Въ Иркутскому вôдбула ся велика битва жовнѣрôвъ зъ козаками, въ котрôй близько 1.500 душъ зôстали убитыми. Трупы убитыхъ покидали въ озеро Байкалъ.

Надôслане.

Зъ Jersey City, N. J.

Вôдповѣдь ню-йорскôй „Правдѣ“ на статю: „Председатель „Союза“ заграбилъ церковну колекту. — О. Пôдгорецкій подвизаесь дальше“. (Число 1. з дня 5 Сѣчня, 1905 року.)

Пôдъ такимъ заголовкомъ втявъ „імпортованый“ „second“ редакторъ ажь на три шпальты брехонь и дурѣйокъ. Перечитавши ту мерзку гавканину, я й не хотѣвъ вѣрити, щобы се мôгъ писати чоловѣкъ інтелігентный, чоловѣкъ, хочь зъ крихôткою чести и почутя людского, и зъ ширшими вѣдомостями. Та видно сей чоловѣкъ допасувавъ ся вже до своеи „компаніи“. Отже сей „second“ редакторъ зачинае свою брехню вôдъ того, що — бачите люде — „Председатель „Союза“ заграбилъ церковну колекту“. Ей паночку, редакторъ! Чи не забули вы що привезти зъ собою? Ану но до головы по розумъ, та пошукайте — чи всѣ клепки у васъ въ дома? Вы хочете понижити честь нашои организаціи „Р. Н. Союза“, що ось-то она мае такого председателя!... И накликуете членôвъ „Союза“, щобъ зажадали его резиґнаціи. Паночку, редакторе! Якій-же вы глупый замахъ зробили — не на мою честь, а на вашу! На село людей дурити! Не такй то дурнй — тй американьскй Русины! Они скорше пôзнали мене, якъ васъ, и делеґаты и представителѣ нашои организаціи на конвенціи въ Шамокинъ, Па., выбрали мене майже одноголосно и безъ аґітаціи своимъ председателемъ и представителемъ. И вы не смѣйте мене якъ председателеви „Руско-Народного Союза“ що-небудь закидувати! Я проваджу свôй урядъ чесно, справедливо и совѣстно, и гордо можу похвалити ся, що за цѣлый часъ мого двалѣтного урядованя не було проти мене нѣякихъ зажаленъ — и на дальше не буде. Я спокôйно можу здати рахунокъ зъ моеѣ працѣ передъ делеґатами на будучôй конвенціи. Отже засѣ вамъ, господинъ редакторъ, до нашои организаціи, засѣ вамъ до „Союза“ и засѣ вамъ до председателя „Союза“! Уважайте, щобъ не запахла вамъ Иванова хата! Єсли маете якйсь претенціи до мене, то не мѣшайте ту „Союза“!

Вы пишете, що я заграбивъ церковну офѣру. Якъ же вы пôдло хрунькаете! Прецѣнь знаете, що я яко председатель джерзи-ситскои парафіи и тростісъ ходивъ зъ другимъ чоловѣкомъ, касіеромъ парохіяльнымъ Николаемъ Пупчикомъ, по церквѣ и спокôйно збиравъ для церкви офѣру — а не для себе, господинъ редакторъ! И тую офѣру пораховали тростісы и комітетовй и вôддали еѣ касіерови, у котрого она дотеперь е. Правда, о. Гумецкій збиравъ такожъ офѣру, и такожь не для себе а для церкви, тожь тую офѣру такожъ узявъ параф. касіеръ, бо до него належала. Такъ чогожъ вы мѣшаете ту „Союзъ“ и пощо пхаете свою пику до нашои офѣры церковнои? Вы въ неѣ не оближете нѣчого!

Щожь до історія нашихъ парафіяльныхъ мітинґôвъ, котрй такъ брехливо описуете, я не буду широко вôдповѣдати, бо шкода часу, и історія тихъ мітинґôвъ заняла бы два або и три числа нашои газеты. Тожь вôдпишу вамъ коротко, на що важнѣйше. Пишете, що о. Гумецкій не хотѣвъ оголосити нашого мітингу и нашого комітету. Ну, пожь — я сему не виненъ, коли о. Гумецкому припавъ такъ дуже до смаку старый комітетъ и такъ его зъ цѣлого серця полюбивъ, що нѣякъ не хоче узнати нашого нововыбраного комітету, и его въ церкви оголосити. И о. Гумецкій въ порозумѣню зô старымъ тростісомъ, котрый не бувъ выбраный тамтого року леґально — С. Барною, заголосивъ третый параф. мітингъ на 10. Сѣчня. Я яко председатель парафіи бувъ змушеный прийти такожъ на сей мітингъ. И немало здивувало се о. Гумецкого, коли прийшовъ на мітингъ и побачивъ мене на першôмъ мѣсци яко председателя параф. и другихъ тростісôвъ. И еще бôльше здивувало се С. Барну. Тожь коли прийшли до галѣ и побачили, що мѣсця були занятй нашимъ комітетомъ, скрутились зъ лоеромъ, покликали полісмена, щобы мене забравъ а посадивъ С. Барну, та се не помогло. Не помогли такожъ и два капітаны зъ поліціи, бо и они вôдказали своеи услуги. Тодѣ я яко председатель параф. отворивъ мітингъ и запитавъ — о чôмъ парафіяне хотять говорити на сѣмъ мітингу. На те оденъ парафіянинъ поставивъ внесене, щобы всѣ ухвалы, якй були рѣшенй на попереднôмъ мітингу въ гали Л. Голода, дня 3 го Януаря и усѣ урядники якй були тамъ выбранй, були днесь потвердженй. Се внесене принято великою бôльшостію, и параф. секретарь записавъ се до протоколу. Потôмъ поставлено друге внесене: щобы закрыти мітингъ. Се внесене такожъ було великою бôльшостію приняте и тогды я мітингъ закрывъ и парафіяне въ числѣ до 200 выйшли зъ галѣ...

Но вашъ таборъ, господинъ редакторъ, лишивъ ся въ гали. Були се: о. Гумецкій, Барна, редакторы и пôд редакторы, наборщики и пôд-наборщики, коректоры и пôд-коректоры, доношики и дописувателѣ „Правды“ и т. д. цѣла та бранжа зъ Ню Йорку, и утворилисьте маленьку парафійку, и нужь кричати многая лѣта и т. д. Ну и почалисьте выбирати комітетъ, а щобы було по твердому, то о. Гумецкій сказавъ: клякайте дѣточки, нехай васъ заприсягну. И такой ще въ гали, коло того самого стола клякнувъ старый комітетъ и зложивъ о. Гумецкому присягу.

По тôмъ всѣмъ я по вечери вернувъ до галѣ и запитавъ чи вже скôнчили ту комедію, бо я хочу церковь замкнути. Деякй опирались, но потому выйшли и я церковь замкнувъ... Отъ вѣрный перебѣгъ мітингу, а вы пане редакторе, що набабрали? Ну, та идѣмъ дальше. Пишете, що Кирчôвъ внѣсъ протестъ противъ вашого комітету, що той комітетъ не е важный. Отже знайте, господинъ редакторъ, що анѣ Кирчôвъ, анѣ нѣхто зô сторонникôвъ Кирчова не вносивъ протесту — а власне зô стороны вашого комітету Семанъ Барна и Николай Михальскій взяли проти насъ инджонкшенъ и коли понюхали, що не мають права урядувати въ церквѣ, самй просили кортъ, щобы выделеґувавъ кортовыхъ колекторôвъ, що кортъ и зробивъ. Отже процесъ розпочали власне старй комітетовй и они постарали ся о кортовыхъ колекторôвъ. Єще разъ кажу вамъ господинъ редакторъ, що були се Семанъ Барна и Миколай Михальскій и они будуть одвѣчати передъ Богомъ за упадокъ церкви..

А що до того, що будьто кортъ назначивъ одного чоловѣка, щобы церковь отвиравъ — то се ложь. Церковь есть въ нашôмъ посѣданю и мы еи отвираемо.

А вже найбôльшои огиды допускаете ся, господинъ редакторъ, и у васъ, видно нема вже и на крихôтку чести и почутя людского анѣ совѣсти, коли нарушаете невинныхъ людей и черните ихъ у вашôй шматѣ, пишучи: „Велику ролю въ пôдлыхъ дѣлахъ Кирчова грае тоже одноокій Вуйко Пôдгорецкій“, и що тайно мешкае въ Jersey City. — И дежь ту честь и совѣсть у васъ — редакторе „Правды“ — и де васъ учили насмѣвати ся зъ нещастя другого чоловѣка? Тажь вы ще ґріноръ, ще не вывѣтрѣли вôдъ шифы и не знаете, яка судьба чекае васъ въ тôмъ краю... А сей чоловѣкъ працює спокôйно въ своѣй парохіи и до нашихъ справъ не мѣшаесь, а вы рыете мовъ тое безроге звѣрятко и брудите своимъ рыломъ чужу чисту одежу?

По укônченю кортовои справы, яку запровадили въ нашôй церкви несвѣдомй люде, я ще напишу дещо бôльше про пôдлу методу тои задурѣйченои пачки нашихъ москвофилôвъ, що баламутять вашъ народъ и всьому лихови суть причиною.

К. Кирчôвъ.

Допись.

З McKeesport, Pa.

Дня 21 го Грудня 1905 заложили ми в McKeesport, Pa. руско-американьске ґімнастичне товариство „Запорожска Січ“. Заложили ми се товариство на те, щоб зазбічи, щоби Русини пхались і на дальше по чужих кутах та слухали польских або яких иньших команд, гай щоб не були завсігди з заду. Зібрало ся нас 22 молодців і 21-го Грудня 1905 зійшли ся всї на мітинг і обговорили справу — рішили назвати наше нове товариство — в память і пошану наших славних предків запорожских січовиків — „Запорожска Січ“. Дальше рішено по всіх плейсах зорґанізувати наших руских молодців в „Запорожскі Січи“, і то так, що в кождім плейсі, як лише збере ся 25 січовиків, створити з них одну чету (Zug). Дальше з чотирох чет з чотирох плейсів творити куреї (Compagnia), а з тих куренів з'орґанізовати великі окружні віддїли „Січи“. Дальше рішено, що при кождій четї мае бути „Читальня“ і кождий січовик мусить до Читальні належати тим більше, що до таких товариств будуть вступати переважно молодці, для котрих найважнїйше просьвіта.. В самій же „Січи“ мусять учити ся муштри, маршів, ґімнастики шведскої і на прирядах, також ґімнастики з тягарками, сьпіву після маршу, в кінци рускі таньці. „Січи“ мають також уряджувати театри, концерти і публичні попиcи ґімнастичні, а що до уніформу, то рішили ми його так скроїти, щоб подобав на старий запорожский стрій — але і не разив ту в Америцї.

Наша „Січ“ істнуе тілько другий місяць, а вже тепер за той короткий час видно много користи з неї. Січовики сходять ся реґулярно три рази на тиждень на вправи, а при тім відбуваесь читане просьвітних книжок і наука сьпіву. Єсли би хто з вас любі читателї „Свободи“ придивив ся всему тому, то певно не сказав би, що то ті люде, що працюють в фабрицї, але сьміло признав би, що то правдиві січовики, колишні славні „Запорожцї“. Яка радість і охота у всіх до науки! Яке все жваве! Тож кличу до вас всї молодцї: Позір! Ставайте вряд! Возьміть ся за руки и закладайте „Запорожску Січ“, а тогди буде наша слава, і честь між другими народностями.

Т. Каськів.

25

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель } КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ } АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря ....Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касіера ....А. Янковичъ MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
К. Кобанъ..................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько..................Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко............Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій............Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій...........Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій ....McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь............Mt. Carmel, Pa.

Головный організаторъ:

о. Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa

Вступайте до Союза!

„Союзъ" — одинока руско народна организація въ Америцѣ.

Принимае членовъ вôдъ 1 року до 45 лѣтъ житя.

Вступне пôсля лѣтъ.

Мѣсячне вôдъ 25 до 70 центôвъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $600.00,
Посмертне за жѣнку $300.00,
Посмертне за дѣти вôдъ 15.00 до $300.00,

Въ разѣ утраты: а) обохъ очей ногъ або рукъ $600.00,
б) одной руки або ноги $200.00,
в) одного ока $100.00,

Сли отецъ родины въ шпитали божевôльныхъ, Союзъ платить що року родинѣ $100.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись такожь до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачі до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписуе ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касіера, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опôсля вôдсылае ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

Ч. 744. **КВІТЪ** $600.00

на шѣстьсотъ доларôвъ, котрѣ п. Юстина Крôль отримала яко посмертну запомогу по еи мужу Захарію зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Jersey City, N. J., Jan. 23. 1906.

Юстина Крôль.

Свѣдки { Н. Пупчикъ, Сидоръ Ференцъ,

Кондратъ Сандовичь, пред.
Стефанъ Калакука, секрет.,
Теодозій Ткачь, касіеръ.

Ч. 747. **КВІТЪ** $300.00

на триста доларôвъ, котрѣ п. Стефанъ Бончакъ отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Маріаннѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Minersville, Pa .... 1906.

Стефанъ Бончакъ,
Иванъ Декунъ, предсѣдат.,
Митро Котляръ, секретарь,
Сем. Бардунъ,
Иванъ Баранковичъ.

Ч. 720. **КВІТЪ** $63.50

на шѣстьдесять три дол. и 50 ц., котрѣ урядъ братства св. О. Николая отримавъ на кошта похоронні по Василю Крôль зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Пітсбургъ, Па., 15 Януара, 1906.

Н. Войтовичь, предсѣдат.,
М. Дмитрôвъ, секретарь,

Свѣдки { Олена Крôль, Иванъ Паньчакъ.

Ч. 721. **КВІТЪ** $268.25

на двѣста шѣстьдесять вôсѣмъ доларôвъ и 25 центôвъ, котрѣ п. Олена Крôль отримала яко посмертну запомогу по мужу Василю Крôль зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Пітсбурґъ, Па., 20. Дец. 1905.

Олена Крôль,

Свѣдки { Ник. Войтовичь, Иванъ Баґанъ,

о. Стефановичь,
М. Дмитрôвъ, предсѣдат.,
Н. Патулякъ, секретарь.
Т. Ґутъ.

Ч. 742. **КВІТЪ** $521.00

на пятьсотъ двайцять оденъ доларôвъ, котрѣ п. Катарина Добряньска отримала яко посмертну запомогу по мужу Юрію зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Пітсбургъ, Па., 30. Януара, 1905.

Катарина Добряньска.

Свѣдки { А. Каня, Р. Дроздякъ,

о. Н. Стефановичь, гол. пр.
М. Дмитрôвъ, предсѣдат.,
Петро Патулякъ, секрет.,
Теодоръ Ґутъ К.

Ч. 743. **КВІТЪ** $78.50

на сѣмдесять вôсѣмъ доларôвъ и 50 центôвъ, котрѣ братство св. о. Николая въ Пітсбурґу В. 53., отримало яко кошта похоронні по бл. п. Юрку Добряньскôмъ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Пітсбурґъ, Па., 30. Януара, 1905.

М. Дмитрôвъ, предсѣдат.,
П. Патулякъ, секретарь,
Т. Ґутъ,
Катарина Добряньска,
М. Стефановичь,
Романъ Дроздякъ.

Рухъ въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

св. пророка Иліи въ Mahanoy Plane, Pa., вôдд. Союза 28, буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Февруару 1906 безъ вступного.

Ст. Гричишинъ, секретарь.

БРАТСТВО

св. АА. Петра и Павла въ Glen Lyon, Pa., вôддѣлъ Р. Н. Союза 27, буде принимати въ мѣсяцю Февруару 1906 новыхъ членôвъ за половину вступного.

Микита Сѣйчакъ, предсѣд.,
Лешко Фринцко, секретарь,
Данько Ґарбера, касіеръ.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Симъ даю до вѣдомости усѣмъ членамъ братства св. Ивана Крестителя, вôд. Р. Н. Союза 121, въ Trenton, N. J., що мітинги, котрѣ ранѣйшь вôдбували ся въ галѣ П. Ласковича, 716 South Broad Str., теперь будуть вôдбувати ся въ парохіяльнôй школѣ, пôдъ рускою церквою, кождои недѣлѣ по першôмъ кождого мѣсяця.

Отже кличемо, щобы всѣ члены приходили най мітингъ, зъ вымкомъ тихъ, що суть на роботѣ. Котрый членъ не явить ся на мітингъ безъ важнои причины, заплатить 25 центôвъ кары, а урядникъ 50 центôвъ.

Также кличемо васъ, братя Русины, котрѣ мешкаете въ Трентонъ и въ околицѣ и не належите до жадной организаціи, приходѣть и зголосѣть ся на мітингу, а мы радо приймемо васъ до братства и до Союза. Не вôдкладайно, бо нѣхто не знає, де и коли єго чекає смерть або калѣцтво. Не жалуйте тихъ 70 центôвъ, бо за нихъ Союзъ платить 600 доларôвъ посмертного за мужа а 300 доларôвъ за жену. Отже забезпечуйте себе, доки маєте часъ и способнôсть. Приступаймо братя до организаціи, подаймо оденъ другому руку помочи и покажѣмо собѣ и другимъ, що и мы годнѣ жити по людскому.

Василь Дубчакъ, предс.,
Иванъ Паславскій, секр.,
Иванъ Будакъ, касіеръ.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо всїх членів брацтва сьв. О. Николая в Пітсбурґу В. 53 Р. Н. С, що на мітинґу дня 14. Януара 1906 р. полагоджено отсї справи:

1. Затверджено нових урядників брацтва, вибраних на річнім мітинґу дня 10. Децембра, 1905.

Урядниками вибрані: Михайло Дмитрів предсїдатель, Гаврило Федорчак заступник, Теодор Ґут касієр, Петро Вовчко заступник, Петро Патуляк секретар, Гнат Бандровский заступник, Василь Блажовский і Іван Устянївский до хоругви, Григорій Бадяк і Михайло Смерецкий дверники; опікуни хорих на Савт Сайд Андрей Дихтяр 1111 Frederick St. S. S., Іван Динько 1105 Mary Ann st.s.s., на Presston Іван Масляк 95 Orchard st., Роман Дроздяк 234 Churchill st., в Allegheny Олекса Гусак і Михайло Петрушка, на Butler st. Іван Запоточний і О. Витязь.

Всї письма присилайте на адресу Peter Patulak 517 Cabot way S. S. Pittsburg, Pa.

Позамісцеві члени най присилають гроші на адресу Rev. N. Stefanovitch, 619 Carson st. S. S. Pittsburg, Pa.

2. Ухвалено, що кождий член замешкалий в Пітсбурґу, Микісракс і Аллеґені має на мітинґу в Февруару предложити урядникам імя тої фабрики, де він робить, під яким іменем він записанчй в тій фабриці і свою точну адресу.

Всї члени мають кождого місяця особисто приходити на мітинґи.

Уряд брац. { Мих. Дмитрів, предс. Теодор Ґут, касієр, Петро Патуляк, секр.

ПОВІДОМЛЯЄМ

всїх братів Русинів, котрі жиють в Филяделфії, Па., що наше товариство „Любов", відділ „Союза" 45, приймає в місяцю Лютім нових членів в віці до 30 літ без вступного, а від 30 до 45 літ за половину вступного.

Дорогі Братя, представте собі, кілько то вам нещасть лучаєсь. Робите по фабриках, кілько то вам желїзо калїчить руки, або ноги, через що мусите по кілька тижднів лежати в дома, а кілько то часом ваші жінки мусять іти на заробок, щоби було чим заплатити доктора і на утримане, або, кілько трафляєсь, що як умре, то нема зашо поховати.

Наше товаристто „Любов" за 50 центів місячної вкладки платить в разї хвороти $500 тижднево а въ разѣ смерти $50 посмертного за мужа, а $25 за жену. Тожь явіть ся численно на мітинґу в місяцю Лютім, бо тогож місяця, кождий без одного цента може вписатись в члени товариства „Любов". Мітинґи відбувають ся в другу неділю в місяци під ч. 618 So. 2nd str., Philadelphia, Pa.

С. Демків.

РÔЧНЫЙ МІТИНГЪ

Братство Р. Пр. Богородицѣ, въ Lansford, Pa. мало рôчный мітингъ 31. децембра 1905 року. На тôмъ мітингу з початку були переглянутѣ книжки доходôвъ и розходôвъ братства, потôмъ урядники здали справоздане. Все було въ порядку. Пôсля того выбрали новыхъ урядникôвъ на 1906 р.: Иванъ Поляньскій, предсѣдатель; Василь Рибей, заст. предсѣдателя; Леонъ Монита, секретарь братства; Сидоръ Скарлошь, касіеръ; Арсеній Вавакъ, дозорця касы; Мих. Терепанъ, секретарь Союзовый, Андрѣй Марущакъ, єго заступникъ. Дозорцѣ хорыхъ: Лукачь Монита на No. 9, Андро Даци на No 7, Осифъ Белей на No. 6, Николай Юрчакъ на No. 3, Андрѣй Казандеръ на No. 11, Иванъ Бачовчинъ на Coaldale, Pa., Мих. Стопковскій на Nesquehoning, Pa., Андрей Добошъ, капитанъ; Дмитро Пасъ, заставникъ; Сем. Гарбутъ, дверникъ.

БРАТСТВО

Успенія Пр. Богородицѣ въ Allegheny, Pa., вôд. Союза 56, на рôчнôмъ мітингу выбрало слѣдуючій новый урядъ: Петро Герляхъ, предсѣдатель; Павелъ Каршневичъ, заступникъ; Иванъ Вархолякъ и Иванъ Бурка, секретарѣ; Павелъ Палиця, касіеръ; Иванъ Бурка II., заступникъ; Андрѣй Кôтъ и Иванъ Бурка, опѣкуны хорыхъ въ Allegheny, Pa.; Теодоръ Вархолякъ и Андрѣй Тупякъ, опѣкуны хорыхъ на McKees Rocks.

Адреса Братства:

John Burka,
Ohio Valley Bank, Allegheny, Pa.

ОГОЛОШЕНЄ.

На мітинґу Братства св. Василія ч. 87 Р. Н. Союза въ Lancaster, N. Y. на дни 21. Януара с. р. выбрано на р. 1906 слѣдуючій Выдѣлъ: Мѣдякъ Гаврилъ, предсѣдатель Братства; Симакъ Семко, секретарь Союза; Москаль Василь, касіеръ; Смольницкій Тимко, секретарь Братства.

Семко Симакъ, секр.

— НА річнім мітинґу Брацтва ч. 77 Р. Н. Союза в Yorkville, О. зістав вибраний новий Виділ на р. 1906, до котрого війшли: Стефан Крицкий, предсідатель; Тимко Онисік, секретар; Йозько Олексик, касиер; Михайло Матичак, заст. предсід.; Дмитро Наконечний, заст. секр.; Павло Захарко, заст. касиера; Лев Чупило і Іван Ольшаньский— оглядачі хорих; Данько Микитишин, дверник.

О. Т. Онисік, секретар.

Вечерок з Аматорским Представленєм

устроює читальня „Просьвіти" в Філяделфії, Па.

дня 17-го Лютого с. р.

в Grand American Hall 622-4 So. 4th St.

Програма Вечерка:

Від пів до семої до 9-ої год. танці; о 9-тій будуть виголошені декламації, відтак відограєсь комедію в однім акті „Сатана в бочці" а опісля хор мужеский відсьпіває руско-народний гимн; по скінченю сего знов танцї.

На сю забаву запрашаємо всїх філяделфійских Русинів, де зможуть бачити перше тут руске представленє, рівнож набавитесь до волї.

Вступ: мущина з женщиною 25 цнт.; женщина сама 10 цнт. За добру забаву ручить

Комітет
Пет. Росолович,
Ан. Безпалько.

На Баль Сестрицтва сьв. Любви!

котрий зачне ся о год. 5 пополуд. в Суботу, дня 10 Февруара 1906 р. в Star Hall на Секонд Евеню в Carnegie, Pa. просимо всїх добрих і до забави охочих Русинів. О добру музику і всяку вигоду постараєм ся. Для жен і дївчат вступ вільний. На бали буде приймати ся нових членкинь до Сестрицтва зовсїм без вступного, проте просимо всїх, котрі єще не суть в нашім Сестрицтві, щоби користали з доброї спосібности.

Предс. Т. Пронько.

Заходом РУСКОГО ХОРУ В McADOO, PA. відбуде ся дня 15 Февраля 1906 в Smarowski Hall McAdo, Pa.

Баль, Концерт і Театральне Представленє „Сатана в бочці".

на дохід гр. к. Церкви в McAdoo, Pa.

Вступ для мущин 25 ц., для дїтей і жен 10 ц.

Початок балю о 6 год. вечер а театрального представленя о год. 9 веч.

Запрошуємо усїх земляків з Мекаду і з околиці Гейзелтону.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

1. My Country — хор міш.
2. Гей на Івана, гей на Купала — хор міш.
3. Ой не сьвіти місяченьку, соло сопран, відсьпіває п-на А. Шквір.
4. Молитва — хор школярів.
5. Як бим була я зазулев — хор міш.
6. Ой пійду я до млина — хор міш.
7. Театральне Представленє „Сатана в бочцї". Комедія в 1. акті.

ОСОБИ:

Хома, селянин — п. С. Поступак.

Феська, єго друга жена — п-на А. Шквір.

Василь, мірочник — п. М. Бабій.

Сват, Медовий — п. І. Кацан.

8. Прощальне Слово, виголосить о. Медвецкий, місцевий сьвященик.

КОМІТЕТ.

Позір!

В McKeesport, Pa. товариство „Запорожска Січ" устроює БАЛЬ найгарнїйший дня 17-го Февруара 1906 р. в Суботу в Німецкій Гали на White St., McKeesport, Pa.

Ми, Січовики запрашаємо П. П. з Мекіспорт, Па. і околиці на наш перший баль, на котрім буде гарна музика, солодкі і гіркі напитки, смачна закуска, за що ручимо словом січовим. Січові, самі хлопці молодці а і з батьком кошовим будемо при услузї всім прибувшим честним гостям. Хто з чесних Русинів прибуде на наш баль то певно не пожалує, бо такого балю єще нїгде не було. Просимо на баль! Дохід на нашу церков сьв. Йоана Хрестителя.

Тикет для мужчин 50 цнт., для поодиноких жінок або дівчат 25 ц.

Т. Каськів, П. Сова.

Великій Баль.

Братство св. Василія Великого ч. 19. Р. Н. Союза въ Priceburg, Pa., устроює дня 17-го Лютого 1906 въ Олифантѣ въ Рускôй Школьнôй Гали ВЕЛИКІЙ БАЛЬ. Запрашаємо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ и Русинокъ зъ околиці Олифанту и Прайсбурґа, щобы не забули прийти забавити ся. Вступъ до галѣ вадармо. Такожь прошу не забути о добрôй нагодѣ, що братство св. Василія буде принимати на Балю новыхъ членôвъ безъ вступного. Дорогі Русины котрѣ не належите нѣгде, прийдѣть на Баль, а приступите до братства и до Р. Н. Союза, бо не все така нагода трафляє ся.

Стефанъ Сисакъ, секретарь.

Великий Баль.

Сестричне братство сьв. Ольги відділ 3, Bloomfield, N. J. устроює великий баль дня 12. Февруара 1906, Metz Hall, 446 Bloomfield Ave., Bloomfiefd, N. J. Запрашаємо всїх чесних Русинів і Русинок з близших плейсів і з околиці. Вступ від особи 25 центів. Початок о годині 3-й пополудни. Музика буде знаменита. За добру забаву ручить

Балевий Комітет:
Улька Шведа, предс.,
Мария Мацко, секретарка,
Улька Ґбур, касієрка.

Всї дівчата будуть услугувати красно гостям.

Ґде єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє напередъ.

Де єсть?

Василь Мовчанъ, родомъ зъ Панкна, горлицкого повѣта. Передъ рокомъ бувъ въ Джерзи Сити. Шукаю єго въ дуже важнôй справѣ. Хтобы знавъ про него або вôнъ самъ, зволить ласкаво написати на адресу:

Mike Zygmant,
77 Elizabeth Ave.,
Elizabethport, N. J.

Де єсть?

Марінъ Ґацекъ, родомъ Полякъ. здаесь, зъ Олифантъ, Па. Маю до него интересъ великои ваги. Хто бы знавъ добре про него, най напише менѣ разомъ зъ єго адресою, а дôстане $5.00 нагороды. Моя адреса є така:

Mike Zygmont,
77 Elizabeth Ave.,
Elizabethport, N. J.

Де єсть?

Текля Голембôовска, приѣхавши зъ краю до Америки пошукує за своимъ мужомъ, **Иваномъ Голембôовскимъ**, лѣтъ около 40, волосе ясно-бльондъ, кучеряво, родомъ зъ пôдъ Станиславова, котрый 5 лѣтъ тому вôдъ неѣ вôдѣхавъ. Хтобы знавъ що о нѣмъ, або вôнъ самъ, зволить ласкаво написати на адресу:

6-7 Tekla Golembiowska,
140 Norfolk St., New York, N.Y.

Де суть?

Моя тітка **Галя Слободзян** і діти Михайло, Анна і Павлина. Виїхали 18 літ тому з краю. 10 літ пробували в Chicago, Ill.

Anthony Matuszewski,
2221 Carlton St., Philadelphia, Pa.

Де єсть?

Васько Дрôздъ, зъ Тершова, пов. Старый Самборъ въ Галичинѣ. Приѣхавъ до Америки 11 лѣтъ тому назадъ. Хто бы о нѣмъ знавъ, зволить написати до єго сына:

Justyn Drizd,
418 Christ Court, Scranton, Pa.

Збирайте грошѣ на Рускій Нар. Фондъ въ Америцѣ.

Всячина.

КІЛЬКО ПОЛЯКІВ В РОСИЇ?

Опираючись на вислідї послїдної переписи дотично „рідної мови", Kurjer warszawski" означує загальне число Поляків, живучих в російскій державі, цифрою 7.941.410 людий. В тім числї находить ся 60 прц. римо-католиків, не православних припадає 50,-008, на ісповідуючих жидівску віру 47.063, лютеран 37.672, евангелицко-реформатского віроісповіданя 1,691. Понадто за Поляків подало ся 363 магометан, 143 староврів, 46 караімів, 38 менонитів, 2 будистів і ин.

СТРАТИ РОСИЇ НАСЛІДКОМ РЕВОЛЮЦИЇ.

Професор Мигулин обчислив, що революция принесла Росиї на около 2 міліарди шкоди, а іменно: Безпосереднї страти: Пожар м. Баку 100 міл. рублїв; 500 спаленних хуторів по 100.000 рублів, разом 50 міл. рублїв; знищений порт в Одесї 50 міл. рублїв; збурені промислові заведеня в Одесї 40 міл. рублїв; 60 сплюндрованих міст, місточок і сел разом з Києвом, Одесою і Ростовом (крім Москви) 60 міл.; шкоди у війску і фльотї 50 міл.; разом безпосереднї страти виносять около 350 міліонів рублїв. Посереднї шкоди: На зелїзници наслідком перерви товарового руху 40 міл. рублїв; страти зелїзничої служби задля страйку 200 міл.; вивезені за границю капітали з утїкачами 200 міл. рублїв; страти наслїдком банкротств 100 міл.; відплив золота за границю з причини переселеня російских родин 100 міл; вицофане вкладок заграничними фірмами 200 міліонів рублів; разом посереднї страти 740 міл. рублїв. Страти Росиї з причини упадку російских вартісних пагерів оцінюе проф. Мигулин на 1 міліярд рублїв, так що Росия по его обчисленям втратила загалом найменше 2 міліярди рублїв.

СПОСІБ ЖИТЯ МАРКА ТВЕЙНА.

Славний американьский писатель Марк Твейн, що скінчив недавно 70 рік житя, так оповідав на бенкетї, виданім недавно в его честь, про свій спосіб житя: „Від 40-го року житя я йшов спати лише тоді, коли не було вже нікого, хто схотїв би додержати мені товариства, а вставав все тоді, коли мусів. Трийцять лїт я пив каву о 8-ій год. рано і потім не споживав нїчого аж до години 7 вечером. На біль голови я не терпів нїколи в житю. Що до тютюну, то одиноким обмеженем, на яке можу здобути ся е то, що не курю нїколи більше цигар, як одно на раз. Доки жив мій батько, я курив переважно потайки, але від часу его смерти (умер тому 50 лїт) курю все при всїх. Я не курив нїколи підчас сну, але й не здержував ся нїколи від куреня тоді, як не спав. Що до пиття, то держу ся такого правила: коли бачу, що инші пють, люблю робити то само що й они; в противнім случаю я здержаний. Я не віддавав ся нїколи нїяким спортам, крім спаня і відпочинку. Мої привички удержують мене при житю, а вас завели би до гробу."

РІЗДВЯНІ СЬВЯТА У РІЖНИХ НАРОДІВ.

Французи по богослуженю відвиджують себе взаїмно, але більшість обходить сї сьвята зовсїм не сьвітко. В деяких церквах устроюють ясла.

З більшим торжеством сьвяткують Нїмцї Christtag. В кождім домі пишаєсь ялинка, дарунки дїстають малі і старі, для убогих устроюють з громадскої каси обіди, зложені з ковбаси з горохом, вудженини, хлїба, тїста і пива.

В Англії опроваджують сьвято Christmas дуже величаво. По ростфірах і пудінґу, в котрім находять ся срібні і золоті монети та наперстки, всї учасники вечері громадять ся при богато пристроеній ялинцї. В кухни вішають під стелею галузки цьвітів а дївчата та хлопцї бавлять ся в лапанку; спіймана дївчина під галузкою мусить позволити поцїлувати ся. При їдженю пудінґу хто натрафить на золоту монету, того вінчане буде до року; срібна монета значить вінчане за кілька лїт, а хто трафить на наперсток, той нїколи не звінчає ся.

В Італії на Natale пристроюють дім в зелень, стелять під стіл сїно, а в сїнї складають дарунки для дїтий. При обідї мусять бути на Різдво т. зв. risotto, се є мясо з рижом і шафраном а на кінци медівники.

В Голяндиї сьвяткує Різдво лише молодїж по містах а по селах всї.

В Скандинавії сьпівають на сьвятий вечер хором давні пісні, оповідають леґенди, а по вечері санкують ся до рана.

Іспанцї проводять перший день сьвят з великим пієтизмом, а вечером йдуть до театру або до цирку на борбу биків.

Греки готовлять на Різдвяні сьвята много цукрів і ласощів, якими обїдають ся до краю. По полудни ходять по знакомих колядувати.

ЗВОРУШАЮЧА БУДУЧНІСТЬ.

В Масечусетс в північній Америцї помер якийсь джентельмен Вокер, полишивши чотером дамам леґати по 25.000 долярів за то, що дістав свого часу від них — гарбуза.

Лишь 5 центôвъ

коштує одна парафіяльна книжочка!

Таку книжочку повиненъ мати кождый чоловѣкъ до якои церкви вôнъ не належавъ бы, бо тодѣ зможе мати вписану кожду жертву и колекту яку давъ на свою церковь.

	долярôвъ	центôвъ
Виненъ за минувшій рôкъ . .		
Має заплатити въ роцѣ 190. .		
Разомъ доложенъ заплатити . .		

Платив колекты въ 19. . . . роцѣ.

Въ мѣсяцю	долар.	цент.	Потверджене
Сѣчню			
Лютôмъ			
Марцю			
Апрѣлю			
Маю			
Юнію			
Юлію			
Августѣ			
Септембрѣ			
Октобрѣ			
Новембрѣ			J 26
Децембрѣ			
Заплативъ всего			
Мавъ заплатити			
Остає виненъ			

Така книжочка є добра на девять рокôвъ и має сильну полотняну оправу. Менше якъ 100 наразъ не продаємо. Грошѣ посилати впередъ на адресъ:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

„СВОБОДА" посилае гроші до всѣхъ частей свѣта по тôй самôй цѣнѣ, що всякій чужій агенты. Грошѣ доходять до краю за 12 днѣвъ. Чего волочитесь по чужихъ, коли свои могуть вамъ такъ само обслужити. Адресуйте:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Цѣкавѣ книжки

* Америка	15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и т. и.	15 ц.
Борба класъ и чому робôтники организуются ся	15 ц.
Веселя книжечка въ образками	30 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7.	15 ц.
Дещо въ исторіи православнои місіи въ Америцѣ	10 ц.
Дещо про звѣрята	30 ц.
* Двѣ левады и т. и. С. 6	15 ц.
Дещо про права и суды въ Сполуч. Державахъ	10 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6	15 ц.
Жовнѣръ	10 ц.
Журавлѣ	15 ц.
* Житє, зарôбки, организація и т. и. въ Спол. Державахъ	15 ц.
Зубъ за зубъ	10 ц.
* Казки про Жидів	15 ц.
Капіталъ и праця	15 ц.
Конституція Спол. Державъ	10 ц.
* Книжка Ракункова	50 ц.
* Календарь	25 ц.
Марія	10 ц.
* Наверненый Грѣшникъ	20 ц.
Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ	15 ц.
Образки и загадки	10 ц.
Образки въ Америки	10 ц.
Оповѣданя	15 ц.
Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія	10 ц.
Провôдникъ руско-англійскій (тлумачь)	50 ц.
* Про нутро землѣ	25 ц.
Подземні скарбы	25 ц.
Покуса	10 ц.
Розмова Поляка, въ Русиномъ	10 ц.
Руско англійскій словарець	20 ц.
* Религійні вѣрованя старинныхъ народôвъ	20 ц.
Смерть	10 ц.
* Стародавні казки та оповѣданя	15 ц.
* Страйкъ	20 ц.
Тарасъ Шевченко	15 ц.
Тимко Гаврилюкъ	15 ц.
* Хто въ чого жів	15 ц.
* Якѣ то є люде на земли, въ 20 образками	50 ц.

Безъ грошей не вышлемо книжокъ нѣкому.

Адресъ:
„SVOBODA" BOX 353, SCRANTON, Pa.

Даремні Фарми!

Хочеш довідатись про край де уряд дає новим поселенцям найгарнійшу землю зовсім даром, про край де 100.000 Русинам тепер добре ководить ся.

Великий Канадийский Північний Захід.

Сли так, то не занедбай післати малу суму, бо лишь $1 як річну предплату на одиноку руску часопись в Канаді, часопись яка що тижня переповнена фактами про поступ сего краю, особливо між Русинами там поселеними.

Канадийский Фармер
P. O. Box 82, Winnipeg, Can.

HERMAN BARUCH

Гуртовий Склад і Імпортер
Бриндзї, Солодкого масла
Всякого рода **Сира,**
Росийских Сардинків, Краєвих Оселедців.

Товар замовлений почтою сейчас висилає. 216

Пишіть по блисші інформації.
249 E. 10th Str., New York.
Telephone 3780 Orchard.

ЖЕЛІЗНИЦЯ ЛОРЕЛ ЛАЙН

Трени відходять зі Скрентон в будни від 1-ої до 6-ої рано що година, а від 6 рано до 12 в ночи що 20 мінут. В Неділю відходить трен від 1-ої рано до 7 що година, а від 7 рано до 12-ої в ночи що 20 мінут. Від 3.20 до 6.40 пополудни трени ходять що 10 мінут. До Вилксбері іде трен всего 41 мінут а експресовий, що відходить зі Скрентов (крім Неділь) о 6.36, 8.16 і 10.36 рано а 2.16, 4.36 пополудни іде лиш 33 мінути. Наші кари їдуть до Нейоґъ Парку і Пітерсборґ. Ми перевозимо також пакунки.

B. F. WYLY, Jr. traffic manager.
Scranton Pa.,





Бредслы ... ... кѣ манилѣ, шапки вôдзнаки, хоругвы. униформы.
Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словацки або польски.

B. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

ПРОТИ ОГНЯ,

одинокий словацкій агентъ въ Лакована Каунті.
JOHN A. KOMARA,
напротивъ словецького костела.
15-16 OLYPHANT, PA.

„ЗОРЯ",

найлѣпшій цигаретовый папѣрцѣ изъ старого краю, въ продажи котрыхъ призначено 5 процентъ на Рускій Народный Фондъ въ Галичинѣ.

Пачка по 2, 3, 5 и 8 центôвъ. Для сторникôвъ 40 процентъ опусту.

Головный складъ у С. Шараневского 507 E. 13th Str., door 5.
5- New York, N. Y.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Его офісъ въ Scranton, Pa. є на 34 Lackawanna Ave. Але до Скрентонъ приѣздитъ тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ години 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Веѣ справы криминальнѣ въ повѣтахъ Люзерне и Лякована.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правні паперы и повномочія. 1-06

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождий Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшій и найтанші напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?

CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляє книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясені. Также робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменовъ и т. д. За роботу ґварантуе.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ

WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.



Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Браття! замовляйте у своего!

... is the coming issue in politic you may be for it or against it, but in either ca you need to understand it, and so you need to rea

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishe
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Dr. F. J. Meek,

(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДІТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.



Жени при пороḋі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN PA. | Телефон Nr. 1673

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ TROMETTER'S

(Трометеръ)
при Рединьскôмъ депо въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячѣ якъ и зимні перекуски. Потравы прилагоджені на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремі комнаты для родинъ. Найлучші вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливі напитки. Цѣна дуже мала.

Нові Книжки!

Тôльки що прийшли зъ краю!

Новый Завѣтъ

Господа Нашого Исуса Христа въ языцѣ церковно-словеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій зъ поясненями; О. А. Бачиньского, за одобренемъ и благословенемъ Митрополита. Сторôнъ 992.

Цѣна 4 долары.

Псалтырь

въ языцѣ церковно-словеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій, зъ поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренемъ Митрополита. Сторôнъ 286.

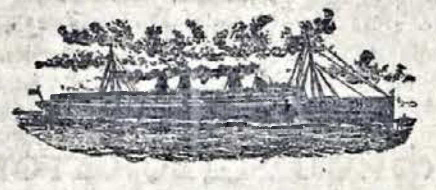
Цѣна 1 дол.

Обѣ книжки разомъ 4.50 дол.

Замовленя вразъ зъ грôшми посилати на адресу:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Хочете ѣхати до краю? Хочете спровадити родину до Америки?



Цѣны шифкартъ такі:

	До краю:	Зъ краю:
NORTH GERMAN LLOYD		
Черезъ Ню Йоркъ и Бременъ	$39 00	$43.50
	34 00	38 5
Черезъ Болтімсръ и Бременъ	34.00	36.50
CUNARD LINE		
Черезъ Ню Йоркъ и Гамбургъ або Ротердамъ	33 00	35.50
Черезъ Ню Йоркъ и Бременъ	34 00	36.50
Черезъ Ню Йоркъ Тріестъ	36.00	
Черезъ Ню Йоркъ и Лібаву		38.50
HOLLAND AMERICAN LINE		
Черезъ Ротердамъ або Амстердамъ	33.00	37.50
RED STAR LINE		
Черезъ Ню Йоркъ и Антверпъ	33.00	35.50
AMERICAN LINE		
Черезъ Філаделфію и Гамбургъ	33.00	35 00
Черезъ Філаделфію и Бременъ	35.00	36 50
Черезъ Філаделфію и Лібаву	40.25	38.50
ZOTTI LINE		
Зъ Ню Йорку до Освенцѣма	37.00	

Желѣзница коштуе:

Мѣжь Краковомъ и Бременъ	5 00	5.00
Мѣжь Краковомъ и Гамбургомъ	4.25	4 25
Мѣжь Краковомъ и Ротердамомъ	5.95	5.95
Мѣжь Краковомъ и Антверпъ	6.20	

Воздух, яким віддихаємо.

Чоловік може жити кілька день без їди або води, але без водня мусить умерти в кількох мінутах.

Люди терплять так само з причини браку водня, хотяй він вільний для всїх, як з браку поживи! Чому? Бо если стїни твоїх легких є здорові, то кров не може втягати в себе водня через делїкатнї стїни воздушних комірок.

Дра Jean Sirrom Грудна Медицина

робить легки здоровими через те, що лїчить стїнки воздушних комірок. Є се певний лїк на Кашель, Простуду, Гей Фівер, Бронкітіс, також лїчить певно тяжші грудні слабости: Запалене Легких і Сухоти.

Если терпиш рівночасно на Затверджене треба уживати Дра JEAN SIRROM'S Жолудкової Медицини разом з Медициною Грудною.

Цїна 1.00 дол. за фляшку. Шість фляшок старанно опакованих посилаємо на який будь адрес по одержаню почтового моні-ордеру на суму 5.00 дол.

Правдивість лїків стверджує наш підпис на корку

39- **Morris Forst & Co., Pittsburg, Pa.**

Одинокі продавці в Сполучених Державах і Канаді
Дра JEAN SIRROM'S Медицини на Печінку $1.00 фляшка
Дра JEAN SIRROM'S Медицини на Жолудок $1.00 фляшка.

Вживають їх доктори і шпиталї по цїлім сьвітї.

Торговый Дôмъ „АЛЕКСАНДЕРЪ РАПАПОРТЪ"

Затверджена російскимъ Урядомъ
Пароплавна Контора въ Одесѣ, въ Росіи
Продае Шифкарты
на найлѣпшій и найшвидшій пароплавы до всѣхъ мѣстъ Сполученыхъ Державъ и Канады.

Люде, що живуть въ Америцѣ а хотѣли бы спровадити свою рôдню изъ Росіи до Спол. Державъ або Канады най пишуть на адресъ:

Одесса, Екатерининская д. № 85
A. Rapoport,
32-1 Odessa, Ekaterinenstrasse, 85, Russia.

Посылайте грошѣ черезъ Рускій Народный Дôмъ и черезъ нашихъ посередникôвъ.

Хто посылае грошѣ до краю просто черезъ Р. Н. Дôмъ, най выпише, що потреба, на карточцѣ понисше:

Имя и назвиско того, кому посылаете грошѣ ....

Де мешкае (село або мѣсто) ....
Послѣдна почта ....
Кôлько коронъ .... На се посылаю доларôвъ ....
Назвиско посылаючого ....
Адресъ посылаючого ....

Тоту карточку треба вырѣзати и пôслати разомъ зъ чекомъ або монинордеромъ, выписанымъ на имя A. Sharshon, Shamokin, Pa. на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, N.J.

За 10 до 12 днѣвъ грошѣ вже будуть доручені у краю.

Заразомъ подаемо имена посередникôвъ, котрі стало посылають грошѣ черезъ Р. Н. Дôмъ.

„Свобода", Scranton, Pa.
Юрій Хилякъ, Olyphant, Pa.
Юрій Фалатъ, Priceburg, Pa.
С. Ядловскій, Jersey City, N. J.
Ив. Голда, Mt. Carmel, Pa.
Ив. Тарбай, Elmira, N. Y.
Ив. Глова, Shamokin, Pa.
К. Котанчикъ, Shamokin, Pa.
Й. Стеткевичъ, „
А. Шаршонь, „
Н. Джмеликъ, Smokerun, Pa.
Т. Цѣркотъ, Ansonia, Conn.
Д. Капитула, McAdoo, Pa.
Гр. Ковалевичъ, Sayre, Pa.
Ив. Бурштинъ, Buffalo N. Y.
Мих. Кричфалуши, Brownsville Pa.
М. Турокъ, Priceburg, Pa.
Т. Каськôвъ, McKeesport, Pa.
Ив. Двінинъ, Jessup, Pa.
Т. Полиина, Hazleton, Pa.
М. Сеґинъ, Deferiet, N. Y.
В. Бреянъ, Terryville, Conn.
П. Ґера, Leetsdale, Pa.
М. Поляньскій, Auburn, N. Y.
Ив. Лещишинъ, Buffalo, N. Y.
Гр. Сидоръ, Pittsburg, Pa.
Д. Мерена, Cohoes, N. Y.
Ив. Ворґачъ, Mt. Carmel, Pa.
П. Леньо, Christopher, Pa.
М. Петровскій, St. Louis, Mo.
Т. Глива, Manor, Pa.
О. Ставискій, Excelsior, Pa.
П. Галайда, Scenery Hill, Pa.
С. Демчко, Shenandoah, Pa.

Цѣна, кôльно бере Р. Н. Дôмъ за австрійскій грошѣ, если хто посылае просто до насъ:

За	5	коронъ	1	дол.	17	цнт.		За	170	коронъ	34	дол.	88	цнт.
„	10	„	2	„	20	„		„	180	„	36	„	92	„
„	20	„	4	„	25	„		„	190	„	38	„	96	„
„	30	„	6	„	28	„		„	200	„	41	„	00	„
„	40	„	8	„	33	„		„	300	„	61	„	45	„
„	50	„	10	„	37	„		„	400	„	81	„	85	„
„	60	„	12	„	42	„		„	500	„	102	„	25	„
„	70	„	14	„	46	„		„	600	„	122	„	90	„
„	80	„	16	„	50	„		„	700	„	143	„	40	„
„	90	„	18	„	55	„		„	800	„	163	„	70	„
„	100	„	20	„	60	„		„	900	„	184	„	30	„
„	110	„	22	„	64	„		„	1000	„	204	„	80	„
„	120	„	24	„	68	„		„	2000	„	409	„	50	„
„	130	„	26	„	72	„		„	3000	„	614	„	20	„
„	140	„	28	„	76	„		„	4000	„	816	„	50	„
„	150	„	30	„	80	„		„	5000	„	1021	„	00	„
„	160	„	32	„	84	„								

Посередникамъ належить ся крôмъ того за почту и паперы.

Русины! Оденъ шеръ Р. Н. Дому коштуе $25.00. Сего року дівіденда буде 8 процентъ. Хто хоче купити шеры, най напише чекъ або моні-ордеръ на имя A. Sharshon (Shamokin, Pa.) и най той чекъ разомъ зъ листомъ зашле на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, N. J.

Р. Н. Дôмъ пожичае грошѣ на праперты на перший морґічъ на 6 процентъ.

Фарми! Фарми! Фарми!

Щасливий независимий чоловік, над котрим нема „баса". Хто се? Се фармер! Одна лиш фарма обеспечує чоловікови певну будучність. Сотки краянів купили в нас фарми сего року і чують ся щасливими, бо не грозить їм калїцтво або смерть. Прийдіть і Ви до нас а поможемо Вам стати самостійними. Купіть собі фарму. Голосіть ся до:

John Jelinek, 1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.